

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Paragraphvs I. De incompatibilitate Beneficiorum ob unius sufficientiam ad sustentationem, & hinc ortâ vacatione beneficiorum præhabitorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

dua, & gaudet privilegijs de jure viduæ competentibus, ut Ridolphin. in pr. p. 3. c. 4. nu. 19. & seq. non tamen sequitur, matrimonium esse solum, illamque verè viduam esse; ita ferè C. Luca, loc. cit. unde jam etiam infert idem Card. n. 13. juncto n. 3. quòd si beneficiatus moriatur in captivitate, vacent beneficia ejus per mortem naturalem, debeátque attendi tempus mortis hujus naturalis, non verò civilis, nempe captivitatis, non attentò hac in parte, seu in materia Canonica beneficiaria jure civili (ut communiter scribentes in l. ex omnibus. & l. seq. ff. de captivis & postliminiò reversis.) disponente, quòd moriens in captivitate ex fictione legis Cornelia fingatur mortuus ipsa præambula captivitatis horà, ad quam mors naturalis, licet ex longo intervallo secuta, retrahatur, dum versatur in materia spirituali & Canonica, in qua habemus sacros Canones, Apostolicas constitutiones, ac regulas particulares, cum quibus, & non

cum jure civili procedi debet, potissimum cum jus Canonicum non facillè admittat istiusmodi fictiones continentes mendacium, etsi non peccaminosum.

2. Respondeo ad secundum etiam negativè, conficitur ex eo, quod tradunt Tond. p. 1. c. 27. n. 25. & Lott. l. 3. q. 33. n. 53. si enim clericus legitime condemnatus ad perpetuos carceres (quæ pœna æquiparatur pœnæ damnationis ad metallum) non propterea privatus est beneficiis, dum aliud nihil dictum in sententia, ut isti AA. & de quo nos infra. Neque delictum, ob quod damnatus, inducit ipso jure hanc privationem, multò minus censetur ipso jure privatus, dum injustè detinetur perpetuo carceres; & de eo idem ferè dicendum videtur, quod antè dictum de captivo, quòd quasi, non verò verè vacet ejus prælatura vel beneficium, ut ab alio impetrari possit.

CAPUT SECUNDUM.

DE VACATIONE PER ASSECVTIONEM ALTERIVS BENEFICII.

PARAGRAPHVS I.

De incompatibilitate beneficiorum ob unius sufficientiam ad sustentationem, & hinc ortà vacatione beneficiorum præhabitorum.

Questio 61. Per modum prænotandi, quid, & quotuplex beneficiorum incompatibilitas?

1. **R**espondeo ad primum: beneficia ea dici incompatibilia, quæ in eadem personâ concipiari, seu ab uno simul haberi non possunt.

2. Respondeo ad secundum: beneficiorum alia sunt jure compatiblea; quæ neque jure communi, neque statuto aut consuetudine simul ab uno haberi prohibentur; eò quòd in iis deficiat cura animarum, residentia, existentia sub eodem tecto, ratio dignitatis, personatus; ob quas qualitates, seu circumstantias in alijs beneficiis repertas ea simul haberi verantur à jure communi, statuto vel consuetudine, ac propterea jure (intellige positivo humano, & præscindendo veluti à jure naturæ & divino) dicuntur compatiblea. Azor. p. 2. l. 6. q. 1. Porro incompatiblea alia sunt & dicuntur incompatiblea simpliciter, seu primi generis; quorum nimirum unum ipso jure excludit alterum, SS. Canonibus sic statutibus: alia incompatiblea secundum quid, seu secundi generis: quæ etsi licetè simul haberi nequeant, non tamen ita pugnant inter se, ut præhabi-

tum vacet ipso jure, obtento alio; sed solum altero eorum privari quis possit per Superiorem. Pirh. ad tit. de prob. n. 124. Less. de just. l. 3. c. 34. n. 140.

Questio 62. An, & qualiter jure natura vetita pluralitas beneficiorum, seu unum eundemque habere plura simul beneficia, præscindendo an simplicia, nec ne; an existentia in eadem, vel diversa Ecclesia; an conformia, an difformia; an residentiam requirant, necne; an eorum unum sufficiens vel insufficiens ad honestam clerici sustentationem?

1. **R**espondeo primò: id ipsum esse suo modo contra jus naturæ. D. Thom. quod l. 9. a. 15. Thom. Hurtado. de residentia. tom. 1. l. 6. resol. 6. n. 1. citans pro hoc Cajet. in sum. v. beneficium. n. 5. Hofst. Anchar. Sylv. Armill. Tabien. Tho. Sanch. &c. dicens, in hoc D. Thomæ adharere Theologos ferè omnes: quia solitariè consideratum (hoc est præscindendo à circumstantiis & justis causis) inordinationem quandam involvit; dum vel sic minuitur cultus divinus; unus enim habens duo beneficia non recitat bis horas Canonicas, Ecclesia suis destituit ministris &c. Less. loc. cit. n. 124.

2. Respondeo secundò: quamvis igitur non sit ita indifferens, ut est bibere, ambulare &c. sed speciem mali præferat, & dictam inordinationem aliquam involvat. Pirh. de prob. n. 124. non est tamen ita intrinsecè malum (ut est fornicatio, adulterium, mendacium, quæ nullo unquam casu fieri licitè possunt, ideòque nec dispensatio in iis locum habet) quin concurrentibus circumstantiis aliquibus ita coonestari valeat, ut licitum evadat. Pirh. Less. Hurt. LL. cit. juxta eandem D. Thomæ doctrinam, ac proinde iis circumstantiis positis, jus illud naturale relaxari possit ab homine; sive

hæc dicenda sit relaxatio, & propria dispensatio, seu potius declaratio, quâ declaratur, quòd hic & nunc jus naturale non obliget. Hurt. *loc. cit. nu. 2.* Item si ve propterea habere plura beneficia dicatur contra jus naturale largè sumptum, ut Sanch. apud Hurt. *loc. cit.* si ve sit contra illud adhuc strictè sumptum, ut Hurt. non secus ac occidere hominem est contra naturale jus strictè & propriè sumptum, licet accedentibus circumstantiis, evacuetur tota ejus turpitudine. Unde jam illud dedit Hurt. *loc. cit. nu. 4.* quod tradit D. Tho. nimirum, ubi jura humana circa hanc pluralitatem beneficiorum sunt abrogata in circumstantiis totaliter ejus turpitudinem evacuantibus, jam licitum esse, etiam sine dispensatione habere plura beneficia: & cum Papa dispensare possit in jure humano, posse uni conferre plura beneficia, ubi ad sunt dictæ circumstantiæ. Item dedit & illud, quòd, si dictæ circumstantiæ non subsistunt, & dispensatus id agnoscat, non sit tutus in conscientia, de quo infra. Putat tamen idem Hurt. in hoc casu non teneri dispensatum restituere fructus; eò quòd Papa eò ipso, quòd dispenseret, videatur illi fructus donare, quorum Papa dominus est.

3. Respondeo tertio: supposito quòd ex juris communis dispositione beneficia omnia simplicia residentiam requirant, de quo postea, stante hoc jure, & non abrogato per consuetudinè contrariam, jam quoque tenebitur beneficium simplex habens ex jure natura residere, hac obligatione naturali fundatâ in pacto beneficiâli cum Ecclesia, quæ ei beneficium dedit non aliter, quàm ut resideret, & servitium suum præstans ipse & per se exhiberet in Ecclesia. Hurt. *loc. cit. s. 4. n. 2.* atque ita pluralitas beneficiorum erit in hoc sensu jure natura vetita, verùm ut vides non præscinditur hic à residentia.

Questio 63. An, & qualiter jure communi positivo, nempe canonico, prohibeatur pluralitas beneficiorum sic solitarie considerata, id est, sine respectu ad sufficientiam, residentiam &c.

Respondeo quamvis SS. Canones semper exosiam habuerint pluralitatem beneficiorum (intellige etiam quorumlibet) in unâ eademque persona. Lott. l. 3. q. 23. n. 2. vix tamen ullibi ita in abstracto damnatur dicta pluralitas, quin in illis canonibus prohibentibus vel mentio fiat sufficientiæ vel residentiæ, aut ad illam, tanquam in quo potissimum ista beneficiorum plurium incompatibilitas originetur, reflectatur, ut patet ex pluribus canonibus adductis ab Azor. p. 2. l. 6. c. 10. q. 2. patetque item ex rationibus, ob quas jura damnant beneficiorum pluralitatem, adductis in ipsis canonibus, quas omnes conglobat Joannes XXII. in Extrav. Execrabilis. de quo vide Azor. *loc. cit. q. 12.* unde cum Innoc. in c. jam dudum. de præb. & in c. dudum. de Elect. quem sequuntur Calder. Lap. Jo. And. Gemin. &c. apud Azor. *loc. cit.* censent plures, jure communi non vetari pluralitatem beneficiorum, quando simplicia sunt, & residentiam non requirunt: Et AA. qui contrarium sustinent, nimirum prohiberi à jure communi hanc pluralitatem, vel expressè loquuntur in casu sufficientiæ unius ex illis ad honestam sustentationem, aut fundant se in residentia, quam olim beneficia omnia, etiam simplicia ex juris positivi dispositione requirebant, ut videre est apud Azor. p. 2. l. 7. c. 3. q. 1. dicen-

tem esse hanc inter canonicas communem, nimirum pluralitatem hanc vetari à jure communi positivo, eamque confirmat pluribus, & citat pro ea plurimos.

Questio 64. An duo beneficia simplicia non requirentia residentiam, dum unum eorum non est sufficiens ad honestam clerici sustentationem, conferri possint & haberi ab eodem, idque sine Superioris dispensantis auctoritate.

1. Respondeo ad primum affirmativè: Less. de just. l. 2. c. 34. n. 147. (addens id procedere, etiam si essent canonicatus, quin etiam si beneficium sit Canonicatus Cathedralis, vel Ecclesia parochialis, vel dignitas insufficientis, posse cum ea obtineri aliud simplex non requirens residentiam, & utrumque casum satis colligi ex verbis Trid. sess. 24. c. 13. & 17.) Azor. p. 2. l. 6. c. 11. q. 5. s. ad dices, & Siroges. id omnino supponens & expressè, & directè c. 10. q. 3. Pirh. ad tit. de præb. n. 135. Garc. p. 11. c. 5. n. 262. & AA. communiter juxta clarum textum Trident. sess. 24. c. 17. ubi: unum tantum beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur; & quidem si ad vitam ejus, cui conferatur, honestè sustentandam non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodo utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferre &c.

2. Porro id sic intelligendum secundum Auctores paulò post pro hoc citandos, ut quamvis vi hujus decreti, etiam absque ulla alia dispensatione (ut dicitur paulò post) possit quis habens jam unum insufficientem, insuper aliud, etiam si illud per se solum sufficiens esset, obtinere, & cum illo insufficiente præhabito retinere; non possit tamen jam habens sufficiens obtinere, aut simul retinere aliud insufficientem se eundem idem Trid. *loc. cit.* statuens quoque, ut unum etiam beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur. Pirh. ad tit. de præb. n. 186. citans Fagn. in c. cum jam dudum. de præb. n. 49. Ratio disparitatis est, quia qui primum sufficiens habet, cum jam habeat congruam sustentationem, videtur ad impetrandum secundum moveri ex avaritia & ambitione, quæ sunt præcipua causæ, ob quas prohibetur pluralitas beneficiorum; at, qui non habet sufficiens, jure petit secundum ob honestam sui sustentationem; & quamvis ex accidente contingat, ut secundum per se solum sufficiat, petendo tamen non peccat; cum id faciat lege permittente, ideòque non debet privari primo insufficiente; quia quod legitime factum est, peccatum non meretur. Pirh. *ibid.* Fagn. *cit. n. 49. 57. & 58.* in quam sententiâ etiam inclinare videatur Garc. *cit. c. 5. n. 302.* contrarium tamen tenet n. 303. ubi ait: ad obtentionem secundi sufficientis vacare primum insufficientem; quia intentum concilii est, ne quis habeat duo beneficia, quorum unum sufficiens est de per se, sive illud sit primò collatum, sive secundo.

3. Respondeo ad secundum etiam affirmativè; neque enim id jure naturali vetitum est, eò quòd, ut Azor. *cit. q. 3. s. sobjiciat*, licet jure Canonico quodlibet beneficium, etiam tenue & exiguum reputetur pro beneficio, tamen jure naturali non censetur beneficium; quia modicum pro nihilo habetur: adeòque nec dici potest Tridentinum in hoc dispensando relaxare jus naturale, aut etiam consuetudo id passim permittens, eidem derogare: li ta

si tamen cum aliis loqui liber, & conformiter dicitur q. 2. *huius*. §. ac dicere, pluralitatem beneficiorum solitariè consideratam præ se ferre malitiam aliquam; dic hanc insufficientiam beneficium non residentialis secundum omnes esse unam, eamque præcipuum circumstantiam, quæ turpitudinem illam penitus evacuet, ac ita Tridentinum, jura ipsa, & consuetudinem ubique receptam declarare, in hoc casu nullum esse jus naturale, vel jus naturale non obligare. Neque etiam est contra ullam legem Canonicam, dum questio ipsa supponit, non esse beneficia singula, aut duo ex istiusmodi pluribus residentialis; in qua tamen residentia fundantur leges vetantes pluralitatem beneficiorum. Et licet jure positivo veteri beneficia omnia, quantumcunque simplicia, requirebant residentiam, & ad officium per ipsum beneficium exhibendum adigebantur omnes, & non nisi sub ea imbita conditione, ac veluti pactatione concedebantur ab Ecclesia; huic tamen juri positivo passim contrariâ consuetudine derogatum est. Et sic paulatim Ecclesia cessit huic juri suo ex dicta pactatione acquisito, aut aliâs acquirendo; dum amplius sub ista conditione beneficia ejusmodi conferre non censetur, nisi dum fortè specialiter in his aut illis circumstantiis aliter ab ea, aut ex mente fundatoris, aliòve speciali statuto cautum. Atque vel ex hoc ipso patet, neque jure divino in his beneficiis exigi residentiam, contra quod aliâs nulla unquam prævalere potuisset consuetudo. vide hæc pluribus probantem Hurr. *de resident.* to. 1. l. 6. *resol.* 6. §. 6. *per tot.* Garc. citantem pro hoc plurimos p. 3. c. 2. *an.* 3. Lorr. l. 3. q. 27. n. 9. & dicta à nobis alibi. Atque ita hac generali consuetudine stante, nullâ ulteriori opus esse relaxatione juris ad obtinenda simul duo beneficia insufficientia. Adeoque etiam nullâ interveniente dispensatione, talia duo concedere potest Episcopus. Pirh. *ad tit. de præb.* n. 188. Sed neque his obstat, quòd Papa velit, ut is, qui beneficium simplex, quantumvis modicum, habet, id exprimat in impetratione; de quo paulò post.

Questio 65. An ergo habenti duo non sufficientia conferri possint alia & plura, aliâs non incompatibilia, usque ad congruam sustentationem?

Respondeo: tamen id olim ante Trid. fieri licet & validè potuerit, auctoritate etiam Episcopi. Pirh. *ad tit. de præb.* n. 187. Azor. p. 2. l. 6. c. 11. q. 8. Garc. p. 11. c. 5. nu. 345. citans Abb. *in c. cum jam dudum*, n. 8. Nav. *conf.* 10. & 19. n. 2. *de præb.* Hojed. p. 2. c. 1. n. 1. & 15. id ipsum tamen non licet, nec validè fieri potest stante Trident. utpote quod loquitur in singulari dicens: *licet illi aliud sufficiens conferre.* Pirh. *loc. cit.* n. 187. Garc. *loc. cit.* n. 314. juxta declarationem S. Congreg. apud Gallemart. *ad cit. c.* 17. *sess.* 24. item juxta alia quàm plurima in contrarium responsa ejusdem congregationis concilii, quæ recitat Garc. n. 110. in quibus expressè dicitur, non posse citra consensum & dispositionem Apostolicam Episcopum habenti unum insufficientem conferre plura simplicia usque ad sufficientiam: quibus responsis consentit expressis verbis concilium provinciale Mediolan. s. p. 3. *tit. quæ ad beneficiorum collationem attinent.* apud Garc. nu. 313. Pro hac sententia rationem adducit Azor. p. 2. l. 6. c. 11. q. 8. quòd pluralitas benefi-

P. Louren. *Feri Benef.* Tom. III.

ciorum, etiam insufficientium, si nimia & immodica sit, ab ipso jure reprobetur; ut dum quis 10. vel 8. talia simul beneficia obtinet; & quisque sibi ipsi imputare debeat, quòd beneficium collatum suæ sustentationi non sufficiens acceptarit, & ex artificio, industria, & aliunde victum non querat: adeoque Trid. potuerit approbare consuetudinem, ut, cum unum non est sufficiens, conferatur & alterum, facultate minimè datâ, ut quando 3. vel 4. non sufficiant, possint conferri plura.

2. Nihilominus contrarium, nimirum id licere adhuc hodie, tenent apud Garc. n. 308. Hojed. *loc. cit.* à n. 24. & à n. 32. id probans pluribus, ac n. 36. dicens, hanc opinionem receptam esse, & approbatam Stylo curiæ; eò quòd post Trid. talia plura beneficia concesserint plures pontifices: ex quo tamen factò pontificum non videtur id sequi, nimirum licere idem Episcopis. Hojedam sequuntur Paris. l. 3. q. 1. n. 141. Quintanad. l. 4. nu. 119. Zerol. p. 1. v. *beneficium*. §. 72. & c. Zechus. *de rep. Eccles. c. de benef.* §. *ad dignoscendum.* a pud eundem Garc. qui etiam n. 309. citat pro hac sententia Rotam in una *Theatrensi* S. Eustachii. 2. April. 1587. inclinatur quoque in hanc sententiam, saltem, ubi consuetudo sic habet, Azor. p. 2. l. 6. c. 11. q. 8. *in fine*, ubi: *verior & probabilior videtur dicta sententia; nam ubi consuetudo viget, ut si multa vitæ clerici satis non sunt, aliud conferatur etiam auctoritate Episcopi, & videmus Rom. Pontifices id factitasse; id enim cum solo jure Canonico pugnat, adeoque solum questio esse potest de inferioribus Ecclesiarum præsidibus, qui jus commune non relaxant, nisi in casibus sibi permittis; sed ubi id consuetudo recepta probat, non videtur negandum, quin id fieri possit solâ Episcopi voluntate, sicut rite fieri potest solo Rom. Pontificis arbitratu & c.*

3. Limitant tamen horum AA. aliqui id ipsum cum Hojed. p. 1. c. 21. n. 16. apud Paris. *loc. cit.* n. 142. nisi fortè esset nimis magna multitudo beneficiorum, v. g. de quo dubitat Paris. si essent 10. vel 8. *resolvit* Paris. n. 143. in hoc dubio standum arbitrio judicis, qui secundum qualitatem personarum, temporum id judicet.

Questio 66. An cum beneficio sufficiente ad honestam clerici sustentationem aliud etiam insufficientem simul haberi possit?

Respondeo: licitum non est obtinere duo aut plura beneficia simplicia, aut etiam conferre (intellige in ordine ad retinendum simul cum aliis; de cetero enim ut dicitur infra, collatio secundi est valida) qualiacunque nullam requirentiam residentiam; dum unum illorum, nempe præhabitum, ad honestam, & commodam sustentationem clerici sufficit. gl. *in c. dudum. de elect. v. retinere.* Abb. *ibid.* n. 36. & *in c. exsurgenda. de præb.* n. 34. Hojed. p. 2. c. 19. n. 1. Zerol. v. *beneficium*, p. 4. n. 2. Rodriq. *in sum. Th.* 1. c. 31. n. 2. & 4. Zechus. *de benef. c. 5. nu.* 4. quos præter alios citat & sequitur Garc. p. 11. c. 5. n. 273. & 279. Paris. l. 5. q. 6. n. 115. citans pro hoc Sor. *de Just.* l. 3. q. 6. n. 3. Nav. & c. ac dicens esse communem. Pirh. *ad tit. de præb.* n. 125. citans Laym. l. 4. *Th. mor. tr.* 2. c. 8. n. 2. ac dicens esse plerorumque Theologorum & Canonistarum. Castrop. *de benef. d.* 6. p. 3. §. 6. n. 8. ubi ait: in Trid. expressè cavetur, nemini habenti beneficium sufficiens esse concedendum aliud, subintelligendò ad effectum retentionis; & licet in Hispania videat-

C 2

END

tur contrarium consuetudine servari, ut passim Ordinarii habenti beneficium sufficiens conferant insuper aliud; sed non est servanda hæc consuetudo, cum sit contra Concilium &c. Azor. p. 2. l. 3. c. 7. q. 4. ubi expressè, quòd nequidem duo beneficia præfimonialia, etiam per auctoritatem Episcopi simul haberi possunt, si eorum alterum sufficit ad honestam sustentationem. & *ibid.* c. 8. q. 6. ubi: *Capellania cum alio simplici non exigente residentiam simul haberi potest, modò alterutrum non sufficiat ad clericum sustentandum: ante Trid. enim constans fuit Doctorem opinio, duo beneficia etiam simplicia simul obtineri non posse, si unum ad sustentandum Clericum satis esset; sed hoc quamvis erat jure communi constitutum; consuetudine tamen quòdam receptum fuerat, ut Episcopus posset duo beneficia simplicia eidem Clerico conferre, licet unum eorum ad ejus vitam sufficeret; quam consuetudinem Trid. Synodus abrogavit. Eadem ferè habet *ibidem* c. 9. q. 3. junctâ q. 6. & c. 10. q. 4. ubi: quòd Episcopus potest habenti portionem conferre aliud simplex beneficium, modò alterum non sufficiat ad clericum commodè sustentandum. & c. 11. q. 23. ubi ait id verari per Trid. & c. 50. q. 6. ubi: quòd Episcopus dispensare non possit in hoc: ac denique p. 2. l. 6. c. 10. q. 2. ubi ait, de jure communi id non licere.*

2. Nihilominus contrariam sententiam cum Innoc. in c. *fin. de cleric. non resid.* n. 1. & in c. *jam dudum. de prob. nu. 2. & 4.* indistinctè tenente, licet habere plura beneficia, non requirentia residentiam purâ mente, non propter avaritiam & ambitionem, teneat *gl. in c. gratiam. de rescrip. in 6. Card. in c. cum jam dudum. & in clem. gratia. de rescrip. n. 12. Ferret. conf. 255. nu. 3. Rebuff. in pr. tit. de dispens. ratione ætatis. v. in Cathedralibus. & alii apud Garc. n. 264. & 265. qui omnes dicunt, quòd opinionem Innoc. servet consuetudo, quam Papa scit, & tolerat, & aliter dicendo totus mundus damnaretur. item hanc sententiam tenent apud eundem Garc. n. 266. Tusc. *concl.* 61. l. 13. Ledesm. in *sum. p. 2. tr. 7. c. 1. concl.* 11. Soto. de *just. l. 3. q. 6. a. 3. concl.* 4. Valent. *tom. 3. in secundam secundæ. d. 5. q. 7. p. 2.* indistinctè dicens, plura beneficia earens posse licite haberi ab aliquo, quatenus id fuerit usû, & probatâ consuetudine receptum: & alii; qui tamen auctores omnes id intelligunt, quando non est nimia coacervatio, quæ non potest carere culpâ, & quandoque mortali & gravissimo scandalo. Garc. *num.* 267.*

3. Verùm manifesta ratio stat pro sententia prima; primò: quia id non tantum jure positivo vetitum. Paris. l. 5. q. 6. n. 116. ubi: etiam secundum jus commune pluralitas beneficiorum prohibetur etiam in beneficiis non requirentibus residentiam. Azor. p. 2. l. 6. c. 10. q. 2. cum Abb. in c. *extirpanda. n. 34. de prob. Holtien. in c. super inordinata. tit. eod. Sylv. v. beneficium. 4. n. 2.* quos uterque citat, ac potissimum id veratur c. *singula. d. 89.* ubi: *singula Ecclesiastici juris officia singulis quibusque personis singularim committi jubemus. & c. Episcopi. d. 80. singuli presbyteri per singulos titulos constituuntur;* sed & novissimè manifesto Tridentini decreto *sess. 24. c. 17. interdictum.* Paris. *loc. cit. n. 115.* ubi ait, Concilium hic loqui etiam de Cardinalibus, Azor. p. 2. l. 3. c. 11. q. 23. Quin & est contra jus divinum & naturale. Azor. p. 2. l. 6. q. 6. & q. 5. certe negari, & p. 2. l. 6. q. 12. ubi expressè ait multò veriore sententiam, & sic se longè verius putare, quòd jus naturale vetet, quòd minus quis duo beneficia etiam

simplicia, etiam in quibus nullo jure residere cogatur &c. habeat. Paris. *loc. cit. n. 118.* Pirh. n. 127. juxta D. Th. & dicta ex illo supra q. 2. *hujus. s. sic* Vasq. in *opus. d. benef. c. 4. s. 2. à nu. 192.* tradit, illicitum esse jure natura pluralitatem beneficiorum, non solum simplicium servitium habentium, eò quòd residentiam exigant. & *nu. 206.* in præfimonialis, hoc est beneficiis omnino simplicibus, nullo servitium habentibus; eodem jure id illicitum; eò quòd proportio justitiæ distributiæ non servetur, dum uni datur, quòd pluribus erat conferendum &c. de qua tamen ejus ratione constabit melius ex sequentibus *quest.* De cetero ponit hæc ex ratione, quam ponit Trid. in principio dicti decreti, & fusè deducit Joannes XXII. in *extrav. execrabilis. de prob.* cum Ecclesiasticus ordo pervertitur, quando unus plurium occupat officia Clericorum &c. Turbatur siquidem hic ordo haud dubiè, dum diminuitur cultus divinus, uno loco plurium instituto; dum esse possunt in illis beneficiis multi beneficiati, qui horas Canonicas recitent, & preces pro fidelibus offerant quotidie (quia beneficiati sunt legati & intercessores populi ad Deum, pro ejus gratiâ & peccatorum venia impetrandâ, juxta D. Thom. 3. p. q. 22. a. 1. & 4. & q. 26. a. 1. Nav. in *man. de orat. c. 18. n. 1.* apud Paris. *loc. cit. n. 117.*) dum Ecclesia plurium clericorum operâ, curâ, diligentia, industria, consilio egens privatur multis sibi debitis; quin & fundatores beneficiorum & Ecclesiarum suo voto & voluntate fraudantur. Azor. *cit. l. 6. c. 11. q. 5.* ubi is de his pluribus: dum interdum unus, qui unicum, quamvis modicum officium, vix implere sufficeret, plurimorum sibi vendicat stipendia, id est, arrogat, & applicat, quæ multis probis viris, qui nunc mendicant, possent abundè sufficere æquâ distributione factâ, ut Joannes XXII. in *cit. extrav. Proinde jam, ut ait Paris. loc. cit. n. 118.* contra faciens huic conclusioni communi elicitur, tum à jure communi, tum à concilio Trid. peccat mortiferè, & vivit in statu damnationis, juxta opinionem, quam tenat Glossa in c. *dudum. 2. de elect.* (quam Glossam Nav. in 62. *Miscellan. de orat. n. 1.* dicit celeberrimam & receptam) Hojed. de *incompat. p. 1. c. 19. n. 1.* Soto. l. 10. de *just. q. 6. a. 3.* Joan. And. & c. Quia facit contra jus naturale & divinum.

4. Nihilominus contrarium in tantum, in quantum dicitur id repugnare juri natura, sentire videtur Garc. p. 11. c. 5. nu. 75. ubi expressè ait: beneficiorum animarum curam non habentium multitudo lege divinâ prohibita non est. citat pro hoc Quintanadv. *Ecclesiasticon l. 4. n. 59. & 119.* & subdit. 276. & hoc idem videtur tenere Abbas. in c. *dudum. n. 36.* dicens, valere consuetudinem, quando disponit solum circa potentiam retinendi plura beneficia simplicia; secus si disponeret, ut prohibitu voluntatis possit beneficiatus de fructibus illorum disponere; & sic intelligit Glossa ibi. sequuntur Cosmas in *pragmat. Sancti. tit. de collatione. s. 1. & Selva. 3. p. q. 39. nu. 2.* qui ait, quòd jura, quæ videntur innuere, valere in hoc consuetudinem, debent intelligi secundum id, quando consuetudo disponeret circa potentiam retinendi plura beneficia sine nimia multitudine, idem tradit Sylv. v. *beneficium. 4. num. 4.* & accedit Quintin. in c. *de multa. à n. 145. & 167.* ita verò tenet Garc. contrarium quoque sentit Soto. l. 3. de *just. & jure. q. 6. a. 3.* quòd in beneficiis omnino simplicibus, hoc est, sine omni servitio & residentia ad

exequen-

exequendum ministerium (quæ in hispania dicuntur praesimonia) non eger quis dispensatione, neque est turpitudine contra jus naturale, quæ lechalem culpam inducat: quæ Soti doctrinam etiam quoad primam partem; nimirum de non necessariâ dispensatione, reprobatur Hurt. *loc. cit.* §. 5. num. 5. eod quod sit contra Trid. *sess.* 24. c. 17. quod Tridentini decretum Soto non vidit, quia fortè prior illo decreto jam scripserat; approbat tamen quoad alteram; dum dicit id sibi seclusâ lege Ecclesiasticâ videri probabilissimum; eod quod licet distributor ex vi iustitiæ distributiua teneatur sub mortali peccato acceptiois personarum distribuere beneficia secundam proportionem meritum, qualitatem literaturæ, nobilitatis &c. si tamen distributor alicui confert plus, quam meretur, aut indiget, is acceptando & retinendo non peccet contra jus naturæ, uti hoc postremum docet D. Thom. *secunda secunda. q. 67. a. 2.* Et exemplificat in eo, qui tenetur eligere vel providere digniorem, ita ut licet is peccet mortaliter omisso digniore, eligens vel providens minus dignum; provisus tamen & electus accipit & retinet eum tamen conscientia: cui doctrina S. Thomæ inhaeret Cajet. *v. beneficium. n. 10.* unde jam etiam ait idem Hurt. *loc. cit.* n. 3. licet non possit quis procurare, ut sibi plura conferantur; quia concurreret ad malam distributionem; potest tamen illa acceptare, & acceptata non tenetur renunciare, sic expressius contrarium tradit idem Hurt. *subresolut. 12. n. 3.* ubi: *purè simplicium pluralitas non est illicita jure naturæ; ratio enim adæquata, cur pluralitas beneficiorum habeat turpitudinem contra jus naturæ, est residentia personalis; cujus obligatione stante nullatenus licita est jure naturæ pluralitas beneficiorum; nisi ex causa: & si residentia est indispensabilis, etiam pluralitas est indispensabilis; si vero illa est dispensabilis, & hac dispensabilis erit.* Ad illud verò quod supra allatum ex D. Tho. quod pluralitas beneficiorum, si non cohonestetur certis circumstantiis, sit contra jus naturale, & disordinationem contineat: respondet *subresolut. 5. §. 8. a. n. 17.* mentem D. Thomæ optimè expressam à Cajet. in *sum. v. beneficium. n. 8.* ubi is ait: *mortale peccatum in hujusmodi pluralitate intervenit, quando non propter rationabilem causam obtinet quis multa beneficia incompatibilia, & unus quidem occupat locum multorum, alii autem esuriunt; quia hujusmodi pluralitas est injusta contra aequalitatem iustitiæ distributiua: neque excusatur peccatum mortale propter dispensationem Papæ sine rationabili causa, quoniam dispensatio Papæ cadit super jus positivum, & non super jus divinum & naturale; pluralitas autem beneficiorum sine rationabili causa est contra jus divinum & naturale &c.* Loquitur enim D. Thom. de beneficiis incompatibilibus; quia loquitur de præbendis, ut patet ex titulo illius articuli, & ex rationibus, quibus movetur. quarum prima est, non esse possibile, duabus Ecclesiis deservire; quia præbendæ sunt stipendia Deo in Ecclesiis deservientibus constituta. Secunda: quia est diminutio cultûs divini in Ecclesia dicendi; dum unus loco plurium constituitur. Tertia: quia defraudatur voluntas testatorum voientium, quod esset certus numerus in Ecclesia Dei deservienti. Quarta: quia est inæquitas, dum unus beneficiis abundat, & alius nec unum habere potest &c. ob quam inæqualem præbendæ beneficia incompatibilia dicuntur, & in eorum distributione iustitiæ distributiua attendatur, adeoque pluralitas ut sit contra jus naturæ, supponit incompatibilitatem beneficiorum, non verò eam causam

aitque Hurt. *a. n. 22.* se id ipsum confirmare ex SS. Canonibus; quippe in quibus solum habetur, quod sit rationi naturali contrarium, quod in eadem Ecclesia vel diversis idem clericus unus habeat plures dignitates, vel personatus, & officia exigentia assiduitatem personarum; quique loquuntur solum de præbendis, quæ ex sua significatione annexæ sunt servitio Ecclesiæ, & personali residentia; non verò de aliis simplicibus; ut patet ex *c. ad hac. de præb. & c. 1. de consuet. in 6.* quippe in hoc præbendæ secundum proprium usum hujus nominis (dum alias sæpe cum beneficio quovis simplici confunditur) non est idem in jure, quod beneficium simplex nullum habens exercitium in Ecclesia, sed solum onus recitandi privatim horas; sed est jus percipiendi fructus in Ecclesia, cui præbendatus inservit, ut Card. *in clem. ult. de præb. q. 16.* Anchar. *in rubr. de concess. præb.* Bertachin. *in repertorio. v. præbenda. n. 7.* & sic D. Thomam loqui de præbendis proprie, quæ non ideo sunt incompatibiles, quia pluralitas beneficiorum est jure naturali illicita; sed quia sunt incompatibiles, earum pluralitas est jure naturali illicita. ita fere Hurt. *a. num. 26.* eumque, ut subdit idem Hurt. *n. 31.* alia simplicia non dantur ob exercitia publica in Ecclesiis, sed ob recitationem privatam horarum non pertinent ad iustitiæ distributiivam, ita ut distributor teneatur sub mortali dare secundum proportionem meritum, ut rectè Gabr. *in quartum. dist. 15. q. 7. a. 3.* Angel. *v. electio. §. 21.* Petrus Nav. *l. 2. de restitut. c. 2. num. 148.* qui etiam hanc dat rationem; quod ista beneficia ex natura rei non videntur esse bona communia, & decertantibus debita, ita ut nulla committi injustitia, aut personarum acceptio, sed tota res videatur commissa Papæ & praelatis Ecclesiæ, ut ipsi arbitrato suo provideant bonos & exemplares ministros; pro quo etiam citat Dianam *p. 2. tr. 15. resol. 37.* Ledesin. *in sum. To. 2. tr. 7. concl. 7.* Garc. *p. 7. c. 16. nu. 16.* Gutierrez. *qq. can. l. 2. c. 12. n. 11. & 27.* Vegam &c. Et quamvis dicat Hurt. hos auctores fere loqui non tam de casu, in quo plura conferuntur uni, sed in quo, omisso digniore, conferuntur digno; idem tamen eorum fundamentum fundare efficaciter hanc suam sententiam; dum ut D. Tho. *secunda secunda. q. 36.* objectum iustitiæ distributiivæ est ratio debiti secundum proportionem meritum; eo ipso autem, quod aliquid non sit bonum commune debitum decertantibus, non est contra iustitiæ distributiivam mortale, plura dare uni: cujus contrarium est in beneficiis residentiam requirentibus, utpote quorum fructus etsi sunt stipendia laborum, sunt tamen etiam meritum præmia, quibus excitantur ad studia & virtutem.

Questio 67. An igitur neque obtineat amplius consuetudo in contrarium, quæ fuit olim ante Trid. neque nova talis induci possit post Trid. de facto, aut etiam in hoc dispensari à Papâ.

1. **R**espondeo: per nullam consuetudinem, aut privilegium, vel dispensationem induci posse, aut unquam potuisse, ut clericus habens unum, vel plura ad decentem ejus sustentationem sufficientiam, recipiat insuper aut retineat aliud, præterquam si iusta & rationabilis sublit causa. Pirh. *ad Tit. de præb. n. 127. & n. 142.* dicens esse

communem. Paris. l. 5. q. 6. m. 120. & quoad dispensationem papalem clarissime Azor. p. 2. l. 6. c. 12. q. 7. & c. 11. q. 6. Caltrop. de benef. tr. 13. d. 6. p. 3. §. 6. n. 26. sequitur & constat ex dictis; est enim ista consuetudo non tantum contra jura positiva, sed & contra rationem & jus naturale, ac proinde irrationabilis & corruptela, non excusans a peccato. Paris. l. c. citans præter jam citatos à se C. Parisium *conf.* 17. n. 40. vol. 1. Socin. Juniolem *conf.* 98. l. 3. Menoch. *conf.* 82. & c. Pirh. l. c. Et si Papa, quæ sunt juris divini vel naturalis, sine justa causa remittat, ea remissio coram Deo minime subsistit, licet clericus vi talis invalidæ dispensationis immunis sit à pœnis in jure statutis iis, qui plura beneficia obtinent; quia Papa in jure positivo illas pœnas statuente dispensare, saltem valide, potest. Pirh. Azor. *ll. cit.* Hinc licet communiter contrarium servetur, ut nimirum retineantur duo vel plura beneficia, etiam quod unum sit ad victum sufficiens, hæc tamen communis observantia non excusabit retinentem à mortali. ut Abb. *in c. ex stirpanda. n. 36.* Hojed. *cit. c. 19. n. 8.* & communiter Doctores. Paris. l. 5. q. 6. n. 118. Et licet consuetudo excuset aliàs à pœnis, ut Gl. & Abb. *in c. venerabilis. de consuetud.* hoc tamen ad summum intelligendum de pœnis temporalibus; non autem æternis, & à Deo infligendis. Paris. l. c. n. 121. citans Abb. *in c. ult. de constitut. in fine.* Tiraq. *tr. de pœnis temperandis. c. 42. n. 4.* Roman. *conf.* 466. & c. Et illud, quod dicitur de consuetudine servanda, etiam contra communem opinionem, procedere de consuetudine rationabili juxta communem Doctorum *in c. ult. de consuetud.* Paris. l. c. n. 122. porro dicta, quod consuetudo obtinendi & retinendi hujusmodi beneficia plura non excuset à mortali peccato, procedunt, tamen si talis consuetudo foret immemorialis; quia etiam consuetudo immemorialis, quæ est irrationabilis, non excusat à peccato. Paris. n. 123. citans Hojed. *cit. c. 9. n. 9.* Card. Paris. *conf.* 27. n. 10. vol. 1. Cardin. *in Clem. in plerisque. de Elect. notab. 3. & c.*

2. Unde jam sequitur, quod etiam si detur, nasci posse de novo consuetudinem contra statuta à Trid. hanc tamen nasci non posse; quia est contra jus natura, in quo se fundare videtur Trid. Illud verum, quod, si ista turpitudine contra jus naturale fundaretur solum in præsupposita lege Ecclesiastica, requirente residentiam, & pacto Ecclesiæ non aliter nisi sub onere residendi conferentis beneficia, posset abolita illa lege residendi per consuetudinem, & Ecclesiâ tacite cedente suo jure ex tali pacto quærendo, etiam modo prævalere consuetudo habendi plura, quam unum sufficiens; sed & præscindendo jam à jure naturali, contra quod est ista pluralitas talium beneficiorum, si quæ in contrarium contra antiquos Canones ante Trid. inducta consuetudo (quæ, ut Azor. p. 2. l. 3. c. 9. q. 3. fundabatur in alia consuetudine sublata residentia jam prius inducta contra antiquiores Canones; beneficiis etiam simplicibus omnino residentiam imponentes)posito etiam hanc consuetudinem fuisse legitimam, hæc penitus cum sententia illa Innocentii est sublata per Trid. Garc. l. c. n. 279. (qui etiam *n. seq.* illud decretum Tridentini extendit ad beneficia juris patronatus, non obstante quâdam declaratione Cardinal. S. Congreg. sic habente: *hoc decretum non comprehendit beneficia juris patronatus: quam vel mendolam ait, vel intelligendam de beneficiis juris patrona-*

tus, quæ ex fundatione possunt simul cum aliis retineri) & n. 270. ubi, postquam præmississet: *hodieum hac sententia (nempe prima) probatur per Trid. subjungit: & communis observantia & consuetudo contraria non valet, nec excusat retinentem plura beneficia, quorum unum est sufficiens, à mortali.* Pro quo citat Abbat. Hojed. Lopes.

3. Contrariam nihilominus sententiam conformiter à se dictis supra tenet Hurt. de resid. l. 6. re. sol. 8. subresol. 10. n. 1. hisce expressis: *Potest consuetudine fieri, quod quis habeat plura beneficia simplicia, etiam si quilibet sit sufficiens ad congruam sustentationem.* Citat pro hoc loco Aragon 22. q. 63. a. 2. concl. 3. Tusch. Ledesma, Ferret. Rebuff. ubi supra, *quæst. nimirum procedente.* Et Azor. p. 2. l. 3. c. 11. q. 18. (ubi tamen is nihil de sufficientia unius, & plus non dicit, quam quod consuetudine ante Trid. alicubi introductum erat, ut quis in eadem Ecclesia dignitatem simul & Canonicatum haberet. Idem habet l. 6. c. 11. q. 1. de quo nos infra) Florian. Capra. & c. ac dicit, id constare ex c. cum de re. de rescrip. & c. cum in Ecclesia. de prob. in 6. Recitat etiam pro hoc Responsum S. Congreg. Concilii, quo in hæc verba quærenti Archiepiscopo Valentino, an, quando Canonicus ex illius præbenda honeste sustentari potest, pro sui gradus qualitate, liceat sibi eidem Canonico aliquam ex hujusmodi dignitatibus conferre, cum ex antiquissima & immemoriali consuetudine absque dispensatione apostolica consueverant illius dignitates Canonicis ejusdem Ecclesiæ tam apostolicam quam ordinariam potestate conferri, idque licite fieri posse per S. Congregationem declaratum fuit, & c. Respondit S. Congregatio in hæc verba: *S. Congregatio censuit consuetudini permittenti, ut in eadem Ecclesia dignitas cum Canonicatu per eundem obtineri & retineri possit, non censeri derogatum ex decreto Trid. c. 17. sess. 24. ubi disponitur: habenti beneficium competens non posse conferri alterum & c.* ex quo evidenter deduci ait, n. 4. Hurt. quod obtinere plura beneficia simplicia non sit contrarium juri natura; quia alias talis consuetudo foret irrationabilis; sed sola dispensatione Pontificis talem tutum fore in conscientia. Addit etiam n. 5. id manifestè colligi ex eo, quod Trid. l. c. decernens, quod uni non habenti sufficiens, non detur nisi unicum aliud sufficiens, non sit receptum in Hispania, ubi post illud sicut antea Ordinarii communiter contulerunt, & conferunt plura beneficia, etiam ultra duo uni, etiam dum unum est sufficiens ad congruam sustentationem, & simul retinent. Quia & c. ut ait n. 6. idem fiat in ipsa Curia, dum Pontifices narranti plura beneficia simplicia (nisi forte narretur nimis magna multitudo) solent alia concedere, nec apponitur decretum de demittendo. Neque etiam præsumendum sit, ut ait n. 10. de tot doctissimis, vigilantissimis, piissimisque pastoribus id facere, si esset contra jus natura, aut decretum Trid. Ac denique subdit verba Garcie, quæ is habet p. 11. c. 5. n. 332. Unde videtur posse probabiliter dici opinionem Innocentii, de qua supra, quam consuetudo antiquissima approbavit, etiam hodie posse procedere, etiam in foro conscientie non obstante decreto Trid. c. 17. & c.

4. Porro illud hic notandum, quod plerique auctores tenentium hanc sententiam, nimirum posse ex consuetudine licite teneri plura etiam sufficientia ad honestam sustentationem, non teneant id ita absolute, quasi id fieri possit sine omni justa causa; sed tunc demum, ubi est iusta aliqua

aliqua causa, quod omnes admittunt; nimirum posse per consuetudinem induci, ut quis plura habeat, quorum singula vel plura sufficiunt ad honestam sustentationem, etiam desumendo sufficientiam ab ipsa persona provisi, ubi adest iusta causa. Vide Pirh. l. c. n. 142.

Quaestio 68. An, & quando, procedente etiam secunda sententia de pluralitate beneficiorum, sufficientium ad congruam sustentationem non illicita, saltem iure natura, adhuc tamen eorum coacervatio, seu nimia multitudo sit illicita, etiam iure natura?

Respondeo ad primum: Beneficiorum etiam omnino simplicium (intellige, dum singula vel eorum plura sufficiunt ad honestam sustentationem) coacervatio & exorbitans distributio uni personae tali juri naturali repugnans damnatur. Hurr. l. c. n. 36. tam juxta D. Thom. quam Cajet. 11. citr. quia oritur ex avaritia, & cupiditate, & appetitu lautiùs vivendi, & ambitione majoris dignitatis, ut videre est ex verbis Trid. sess. 24. c. 17. ex quibus etiam constat, Concilium manifestè loqui etiam de his beneficiis omnino simplicibus. Et hac coacervatio generat scandalum in Ecclesia; quare semper, nisi subit ratio evacuens hanc ceterasque malitias, perseverat illicita. Hurr. l. c. Idem, nimirum, quod nimia istorum beneficiorum multitudo prohibita sit jure naturali & canonico, sentiunt Jo. Andr. in c. dudum. de Elect. Benedictus Capra. iv. de reg. & fallent. reg. 90. n. 135. Hojed. p. 1. c. 21. n. 1. quos citat Hurr. n. 37.

2. Respondeo ad secundum: Quanta autem esse debeat pluralitas, ut in coacervationem talem illicitam declinet, quantum quoad forum conscientiae, prudentum iudicio; quantum vero ad forum externum, iudicis arbitrio, relinquendum. Hurr. n. 40. citans pro hoc Hojed. citr. c. 21. n. 14. & 15. Illud, quod tradi ab Azor p. 2. l. 6. c. 12. q. 8. ait Hurr. subresol. 4. n. 5. immodicam beneficiorum multitudinem, ut peccetur per hoc contra jus naturae, censeri, si deatur ultra decem; secus si infra decem ultra congruam; & ideo peccare Papam dando uni decem, quorum quodlibet sufficiens est ad sustentationem beneficiati, id, inquam, displicere ait Filiuc. 10. 3. tr. 41. c. 7. n. 40. & meritò. Verum id non tradit Azor *ibidem*, sed solum dicit, in hoc convenire omnes, decem beneficiorum multitudinem immodicam esse, eò quòd, dum leges & jura loquuntur de tempore vel numero, multum & longum consueverunt appellare decennium. Quinimò Azor ipse de suo ibi dicit, nullam æquitatem postulare, ut quis decem vel octo simul beneficia possideat; quòd verò tradit Hojed. l. c. n. 13. tunc demum dictam multitudinem simplicium fore contra jus naturae, quando ea tanta est, ut sufficere possit ad sustentationem duorum vel trium; meritò displicet Hurr. *loc. cit.* subresol. 13. n. 4. & seq. tanquam nimium contringens, & ut ait, sanguinem conscientiarum emungens, dum tuti esse non possent in conscientia, qui possident plura, etiam pingua, beneficia, quorum etiam quodlibet est sufficiens ad clericos honestè sustentandos; proindeq; miser esset status clericorum literatorum, nobilium, principum, quibus Papa plura talia concedit simplicia, & quibus talia dari concedit Extray. execrabilia, & c. de

multa. Unde etiam si incompatibilitas illa & pluralitas hac nimia beneficiorum est desumenda in ordine ad congruam sustentationem, non est attendenda congrua seu sufficientia eorum, qui alias talia beneficia habere possunt, & ex iis sustentari congruè; sed congrua sustentatio personae provisa illis pluribus beneficiis, num eà ratione suarum qualitatum egeat tot beneficiis ad sui congruam sustentationem; etsi de cetero quolibet eorum posset clericus inferioris fortis sustentari. Hurr. subresol. illa 13. n. 7.

Quaestio 69. An, si quis habeat duo beneficia, quorum quodlibet de se non est sufficiens, & postea contingat eorum unum fieri sufficiens, possit illa adhuc simul retinere, stante decreto Tridentini?

Respondeo Garc. p. 11. c. 5. n. 319. videri dicendum, quòd non possit ea retinere; sed debet unum ex iis dimittere ad tradita in simili per Hojed. p. 1. c. 13. n. 57.

Quaestio 70. An, quae hucusque dicta sunt de beneficiis, locum etiam habeant in pensionibus (puta Clericalibus) quae nimirum Clerico, ut commodius sustentari possit, ex fructibus beneficii assignantur ad instar beneficii, seu loco beneficii, ut Garc. p. 1. c. 5. n. 170. Hurr. de resid. l. 6. retol. 6. subresolut. 11. n. 7.

Respondeo affirmativè: Hurr. l. c. n. 54. ubi, quòd de pluralitate pensionum eodem modo loquendum, ac de pluralitate beneficiorum simplicium nullam requirentium residentiam: unde ait conformiter suis principiis, sicut jure naturae licita est pluralitas beneficiorum, sic etiam pluralitas pensionum; & sicut dictum de nimia coacervatione beneficiorum, sic etiam de nimia coacervatione pensionum dicendum, sive hac contententur inter se, sive cum aliis quibuscunque beneficiis. Ac denique sicut pluralitas beneficiorum simplicium, quando congruam excedunt, jure positivo humano est reprobara; ita etiam pluralitas pensionum. Tamen si autem Azor p. 2. l. 8. c. 12. q. 7. dicat, non esse ex omni parte parem rationem de pensionibus, quae est de beneficiis; cum quaedam sint beneficia, quae jura & canones incompatibilia vocant, in illis verò nullae pensiones jure communi incompatibiles dicuntur; addit tamen, quòd sicut repugnat juri naturae, habere plura beneficia, dum unum sufficiens; ita quoque eidem juri naturae repugnare, unum simul habere plures pensiones, dum earum una sufficit ejus vitae commodè sustentanda: & sicut uni possunt assignari plura beneficia, ita etiam plures pensiones, nisi una, vel etiam plures ex illis de se sufficientes essent ob ejus merita in Ecclesiam, nobilitatem, literaturam, & c. Idem tenent Hojed. de incomp. p. 1. c. 21. n. 12. Vasq. opusc. de benef. c. 2. §. 3. dub. 11. citati ab Hurr. ubi supra n. 1. de cetero ait Azor l. c. q. 6. non esse interdictum jure communi, ut cum beneficio pensionem obtineat beneficiatus; sicut jure communi vetitum beneficiario, ne cum uno beneficio simul alterum habeat. Idem tradit quoad hoc Garc. p. 11. c. 5. n. 304. nimirum illud Concilii decretum sess. 24. c. 17. non

habere locum in pensionibus, prout habet declaratio S. Congreg. quã ea respondit Archiepiscopo Hispal. interroganti super hoc, quam recitat idem Garc. l. c. n. 310. addit etiam, rationem, quã potuit ad sic respondendum movere S. Congregationem, esse; quodd licet pensiones hodieum succedant loco beneficii, tamen non sunt tituli beneficiales; Concilium autem videatur habuisse respectum ad pluralitatem titularum beneficialium, ut colligitur ex illis illius verbis: *quando unus plurimum occupat officia Clericorum*: & neminem oportere in duabus Ecclesiis conscribi; & quodd majus odium sit, habere plura beneficia, quã plures pensiones; dum unus de jure potest habere unum beneficium valens mille ducatos, non possit tamen habere decem beneficia, quorum quodlibet valet centum ducatos; at in pensione nihil referat, an habeat unam pensionem mille, an centum pensiones decem ducatorum: & quodd pensiones alias non sint incompatibiles cum beneficiis tradit post eundem Azor p. 2. l. 6. c. 10. q. 8. Gonz. gl. 5. §. 5. n. 14. etiam expressè addens, plures pensiones non inducere incompatibilitatem aliquam cum beneficiis, ac pro hoc citans Capram. *reg. 90. n. 90.* Hojed. p. 2. c. 7. n. 1. Gigas de pension. q. 4. &c. quodd tamen juxta Azor ejusque sequaces intelligendum videtur, ubi ista pluralitas pensionum unã cum beneficiis non excedat congruam sustentationem, adeoque verita non est jure natura. Unde etiam Gigas de pension. q. 32. Mandof. de signat. gratia rit. de dispens. benef. sub eodem texto. Hojed. p. 1. c. 20. n. 18. & alii apud Garc. n. 315. tenent, quodd pensio non faciat incompatibilitatem sub eodem texto. Cujus tamen contrarium sentit Rebuff. in pr. rit. de dispensatione ratione ætatis apud Garc. n. 316. nempe pensionem esse incompatibilem, & non posse haberi sine dispensatione cum alia, vel cum alio beneficio in eadem Ecclesia, eod quodd id suadeat consuetudo, & quodd Papa concedat pensionem loco beneficii. Idem quoad hoc cum Rebuff. sentit Garc. n. 317. dum ait: sic habere stylum Curie, & apparet ex clausula in pensionibus pro palatinis apponi solita: *etiam sub eodem texto*: & quodd quando impetrans beneficium narrat habere se pensionem super fructibus certi beneficii, addatur: *non tamen in eadem Ecclesia contentis.*

Quæstio 71. Quodnam dicatur beneficium sufficiens ad congruam sustentationem?

I. Respondeo primò: Vix certi quid in specie hac de re statui posse, propter nimiam circumstantiarum, quã occurrere possunt, varietatem. Vide tamen, quid de hoc dixerit Nav. de orat. miscell. 16. n. 7. Paris. paulò post citand. à n. 147. Unde

Respondeo secundò in genere: congruam hanc taxari ex hominum prudentum judicio & æstimatione; quare cum nullus in hoc prudentior summo legislatore & pastore animarum nostrarum ad ipsius prudentem dispensationem, ut ad regulam primam visibilem reducenda est justificatio pluralitatis beneficiorum in eadem persona ad illam requisitorum. Hurt. ad l. c. resol. 6. §. 6. n. 32. Sic Castrop. d. 6. p. 3. § 6. n. 14. Paris. l. 5. q. 6. n. 131. cum Nav. de orat. miscell. 62. p. 3. Hojed. p. 1. c. 10. n. 22. & aliis pluribus, quos citant, ajunt, id iudicis arbitrio relinquendum, dum hujus arbitrio relinquuntur ea, quã à jure non sunt definita, &

certa sub regula comprehendendi nequeunt. Cujus etiam arbitrio relinquuntur, quodd tenue, quodd magnum dicatur beneficium, Menoch. de arb. casu 216. uti & quis dives, quis pauper. Bart. in l. si constanter. n. 14. & AA. communiter. ff. solut. matrim. Gonz. n. 136. ait etiam Gonz. gl. 15. n. 39. quantum ad honestam sustentationem opus sit, ex personarum qualitate, & locorum diversitate unusquisque sibi iudex erit, advertens, quodd Deum fallere non possit.

3. Porro pro hoc arbitrio sano formando tam à iudice, quã à seipso, attendendã circumstantiã primò personã (quodd enim respectu unius dicitur magnum, respectu alterius dicitur parvum, ut Menoch. de arb. casu 216. Paris. n. 148. Et alimenta constituenda secundum qualitatem personã l. 1. §. mulier. & l. habitatio. §. servus. ff. de ventre in poss. mittend. Paris. n. 149.) num ea sit nobilis vel illustris. Azor p. 2. l. 6. c. 10. q. 9. Paris. nu. 150. juxta Abb. in c. cum aded. de rescript. Tiraq. de nobilitate. c. 10. nu. 141. Nobiles enim sunt majoribus beneficiis honestandi. c. de multa. de prob. Paris. n. 151. citans Cassan. in Catal. glor. mundi p. 8. considerat. 39. si eximia literaturã; quia Ecclesia eget viris literatis, ut AA. communiter in c. cum in cunctis. de Elect. Paris. n. 150. Azor l. 6. num ea sit firmã vel imbecillis valetudinis. Si in Ecclesia multa merita contulit. Azor. l. 6. Paris. l. 6. n. 146. & alii passim. Num persona augetur dignitate; si enim hac augetur, debent etiam alimenta augeri. Paris. n. 151. ex Gozadin cons. 95. n. 4.

4. Secundò: Ecclesiã, ut si beneficium sit in Ecclesia celebri, insigni, vel illustri. Azor. l. 6.

5. Tertio: Qualitatis ipsius beneficii; siquidem beneficiato simplici minus designari debet, quã Canonico, Canonico minùs, quã dignitati &c. Castrop. l. 6.

6. Quarto: Loci, num beneficium sit in urbe vel oppido minùs celebri. Azor l. 6. num sit in provincia vel regione, ubi major vel minor alimentorum caritas. Azor l. 6. Paris. n. 153. Attendenda etiam in hoc consuetudo patriã. Paris. n. 152. citans Menoch. de arb. casu 216. n. 14. quin & consuetudo familiã, ut idem Paris. n. 151. citans C. Paris. cons. 98. vol. 2. Porro victus nomine intelligitur omne id, quo beneficiatus eget ad se & familiam suam sustentandam, cujusmodi sunt, ciibus, vestitus, habitatio; quin & ea, quã ad morbos curandos sunt necessaria. Azor loc. cit. Et sub honesta sustentatione sui comprehenditur etiam sustentatio familiã suã sub nomine autem familiã veniunt famuli, parentes, fratres, sorores egenes; item filii, si quos habet beneficiatus, legitimis imò & si spurios habet; quia & his ex æquitate Canonica debentur alimenta. Item nepotes, aliique consanguinei egenes. Item equi, quos alii similes beneficiati timorati alunt. Item elemosinã eã, & hospitalitates, quas alii similes præstant, quia sine his decenter sustentari nequit. Azor l. 6. c. 10. q. 8. Castrop. cit. n. 14.

7. Illud & hic observandum, beneficium illud non dici ad congruam sustentationem sufficere, ex quo tantum habet, ut non cogatur mendicare; hæc enim duo valdè differunt: posse ex beneficio vivere: & posse ex eo vivere decenter. Paris. loc. cit. n. 154. juxta Gl. in c. 2. de statu regular. in 6. v. penuria. Unde & solvitur illud, quodd aliqui ex hæc dictis malè inferunt; nempe, si plus requiratur ad sustentationem nobilis vel literati, quã ignobilis, non

non posse nobilem titulo cuiusdam beneficii ordinari, quo potest ignobilis; cum tamen Trid. *sess. 2. c. 2.* indistinctè statuatur, illud beneficium in ordine ad suscipiendos ordines sufficere, quod sufficit ad honestam sustentationem beneficiati; nam licet nobili necessaria sit amplior sustentatio, ut cum decentia & decore vivat; non deberur tamen ei amplior sustentatio ad effectum, ne cogatur mendicare. Item nobili quàm Clerico non debetur amplior sustentatio; etsi ea debeatur ei quàm nobili. Trid. autem eo loco spectavit sufficientiam beneficii ex eo solum, quòd Clericus esset, ad hunc tantum effectum, ne cum ordinis dedecore mendicare cogatur, ut ex ipso textu constat. *Econtra* Trid. *sess. 24. c. 17.* spectavit sufficientiam sine hac limitatione, ac proinde pro diversitate beneficii & beneficiati spectatur amplior vel strictior sustentatio. Ita ferè Castrop. *l. c. n. 15.* Ultra hæc sit

Questio 72. Specialiter, num ad iudicandum, an beneficium sit sufficiens ad sustentationem, habenda sit ratio bonorum patrimonialium?

Respondeo negativè: Paris. *cit. g. 6. n. 154.* citans Hojed. *p. 1. c. 19. n. 24.* Ratio est; quia potest quis habere opulentos redditus ex patrimonio suo recipere etiam pingue beneficium, & ex fructibus beneficii vivere, reservatis, aut, in quod voluerit aliud, expensis redditibus bonorum patrimonialium. Paris. *cit. n. 145.* citans Innoc. & Abb. *in c. Episcopus. de præb. Cajet. 2. 2. q. 185. n. 7.* Soto *l. 4. de iustitia. q. 10. a. 2.* Nav. *in apolo. de redditib. Eccles. p. 1. c. 1. n. 25.* Sarmient. *rr. de redditib. Eccles. p. 1. c. 1. n. 28.* Eisdem citat & sequitur Hurt. *de resid. l. 6. subresol. 14. n. 1. & 12.* contra Hojed. *l. c. n. 45.* Barbut. *in c. postulasti. & Decium in c. Episcopus. de præb.* apud Hurt. sentientes, quòd, qui habet fructus sufficientes ex patrimonio, debeat fructus beneficii expendere in pauperes, aliove pios usus, nixos gravissimis dictis S. Hieronymi. *in Epist. ad Damas. & in regula Monach. c. de paupertate,* ubi: Clericos illos convenit ecclesie stipendium sustentari, quibus parentum & propinquorum nulla suffragantur bona; qui autem bonis parentum & opibus suis sustentari possunt, si quid pauperum est, accipiunt, sacrilegium profectò committunt, & per abusum talium iudicium sibi manducant & bibunt &c. Et S. Prosperi *l. 2. de vita contempl. c. 9.* & D. August. *epist. 50. ad Augustin.* quibus satisfacere non videtur Glossa dicens, non proponi his SS. PP. verbis præceptum, sed consilium; patet enim ex ipsis eorum verbis contrarium, dum dicunt, sacrilegium esse. Verùm responsio nostræ sententiæ est communis, & D. Thom. quia, qui altari servit, de altari debet vivere, adeoque, etiam si quis ordinatus titulo patrimonii, quo sustentatur, acquirit admodum pingue beneficium etiam Episcopatum, potest sibi reservare fructus patrimonii: Etsi, ut addit Hurt. *l. c. n. 14.* non possit uti compensatione fructuum beneficii, quòd expendit ante acquisitionem beneficii: dictis etiam illis SS. PP. respondet optimè S. Thom. *2. 2. q. 185. a. 7. ad 3.* & Cajet. *ibid. in 3. responsio ad 3.* & ex illis Hurt. *l. c. n. 9. 10. & 15.* quòd sic sint intelligenda, quòd Clericus habens sufficientia patrimonialia, uti non possit fructibus sui beneficii in articulo necessitatis proximi; non quidem intelligendo necessitatem extremam; in

hac enim quilibet tenetur de suis ex præcepto charitatis succurrere proximo, sed magnam & valde urgentem; sive sit publica, ut tempore famis & pestis; sive sit privata, ut dum particularis persona est in valde urgente necessitate propria vel filiarum, ita ut tunc beneficiatus habens sufficientia patrimonialia, teneatur sub mortali omnibus fructibus beneficii sui succurrere; quòd etiam ait S. August. *l. c. in articulo necessitatis fructus beneficii non sunt bona nostra, sed illorum, scilicet pauperum, quorum procuracionem gerimus.* Hurt. *n. 16. & 17.* qui tamen *n. 10.* ait; quòd licet tunc clericus peccet, vivendo de sua præbenda, non teneatur tamen ad restitutionem; quia peccatum consistit in abusu, quo non subvenitur aliis, deobligatio tamen restituendi consurgeret ex eo, quòd præbenda se habet ut proprium clerici.

Questio 73. An, & qualiter, & quibus ex causis iura permittant pluralitatem beneficiorum, vel etiam ex quibus causis in ea dispensari possit?

Respondeo ad primum primò: Negari non posse, quin id iura permittant, adeoque fieri possit citra omnem dispensationem, dum fundator ita voluit. Lott. *l. 1. q. 32. n. 43.* etiam dum hæc aliundè jure positivo solum sunt incompatibilia, de his enim loquitur Lott. v. g. duo vel tria beneficia à se fundata, quorum singula sufficientia conferri uni etiam clerico aliis simpliciter & ignobili, ut is vel hac ratione ex humili statu asurgat, & vivat lautius; cum fundator donare possit bona sua sub quacunque conditione à jure positivo non reprobata.

2. Respondeo secundò: Etsi id iura permittere videantur in circumstantiis, & ob causas, de quibus paulò post; non tamen hoc ita intelligendum, ac si datis istis causis statim absque ulla dispensatione superioris ea conferri possint & haberi, sed opus dispensatione, argumento *c. Sanctorum. D. 70.* Hurt. *de resid. l. 6. resol. 6. §. 1. n. 20.* ubi postquam dixisset ex Soto, sextum casum, in quo liceat habere plura, esse, si Episcopus dispense juxta *c. Sanctorum;* addit: sed hic & alii præcedentes casus intelliguntur, si adsint debita circumstantia evacuantes turpitudinem; ac si diceret: possunt haberi plura, si Episcopus possit, seu in istis circumstantiis dispense. Sic expressè tradit Azor *p. 2. l. 6. c. 11. q. 7.* his verbis: dum unum est sufficiens, non potest ei alterum conferri sine auctoritate Superioris, qui jus naturale ex aliqua iusta causa relaxet; si autem unum non est sufficiens, potest alterum dari sine ulla juris relaxatione, & solo arbitratu Superioris. Probatur hoc ipsum ex *c. de multa. de præb.* ubi constituitur, quòd si viri sunt sublimes aut literati, possint illis Pontificis indulgentiæ conferri plura. Et certè hoc indubitatum, opus esse hac dispensatione; ubi dubium, num dictæ causæ & circumstantiæ verè adsint; hoc ipsum enim declarare in dubio est Papæ, & sic dispensare.

3. Respondeo ad secundum primò: Causas, cur Pontifex dispensare possit, non esse alias, quàm circumstantias illas evacuantes turpitudinem illam: ac proinde querere, quæ sint causæ sufficientes ad dispensandum in hoc, idem est, ac querere, quæ circumstantiæ evacuent dictam turpitudinem.

4. Respondeo ad secundum secundò: has causas reduci ad duo capita; nimirum justam necessitatem, & piam Ecclesie utilitatem. Azor, p. 2. l. 6. c. 12. q. 1. Et ne præter hæc duo capita assignari videantur & alia, cum iis ipsis SS. Canonibus, v. g. c. de multa. dicitur, ob nobilitatem & literaturam posse à Papa concedi uni plura: & in *extrav. Execrabilis*, Cardinalibus, filiis regum &c. posse concedi plura; dicendum est sic Abb, in *cit. c. de multa. n. 5. & 7.* plura non concedi nobilibus aut literatis principaliter & præcisè ob eorum privatam bonum & commodum, sed ob communem Ecclesiarum salutem & utilitatem; quia nobiliores, potentiores, & magis literati eo ipso solent Ecclesiis, quibus præfunt, aptiores esse: atque ita spectando in hoc, indirectè saltem, vel potius ultimato utilitatem Ecclesie, non sunt nisi dicta capita duo iustarum causarum dispensationis. Azor, *loc. cit. Hurt. loc. cit. §. 7. n. 7. & seq.* citans pro hoc Felin. in *c. si quando. de rescrip. Nav. ibid. except. 16. n. 5.* Barbos. &c. idem est dum in *c. tali. 1. q. 7.* assignatur tertia causa, nimirum prærogativa meritorum (intelligit tam præteritorum, quam futurorum) consistit namque dicta prærogativa in ipsa illa generis nobilitate, potentia, dignitate personæ, egregiâ literaturâ, industriâ, prudentiâ, virtute, Azor, *ibid. q. 2.* Quòdque hic dictum de beneficiis aliàs non incompatibilibus ratione curæ animarum, residentia, voluntatis testatorum &c. id idem, tamen si forent beneficia exigentia residentiam, de jure vel de voluntate testatoris, aut aliàs jure Canonico vel divino incompatibilia, dicendum; de iis enim eriam loquuntur dicta jura has causas assignantia, & sentiunt AA. uti & alii passim (idque hic meminisse sit satis, ne de hoc iterum §. sequentibus necesse sit instituires questionem) nam hæc sunt justificata & prudentia motiva, quibus motus Papa evacuans omnem turpitudinem à sua distributione (quâ aliàs distributor hæc beneficia requirentia residentiam, veluti stipendia laboris & meritorum, expendere iustè seu illas à justitiâ distributivâ non potest; & conferendo plura uni) potest illa conjungere in uno. Et si ista motiva seu causæ sufficienti ad relaxandum jus divinum, seu potius ad declarandum, illud hic & nunc non obligare, ex quo jure oritur residentia Parochorum, sufficientia quoque erunt ad interpretandam vel immutandam testatorum, residentiam in utroque beneficio requirentium, voluntatem. Hurt. *loc. cit. §. 7. n. 2.* Nihilominus circa quasdam harum causarum in particulari quia majus potest esse dubium, hinc majoris explicationis gratiâ fit

Questio 74. In specie, an, & qualiter sufficiat ad dispensandum nobilitas & claritas generis, ac præcipuè sola, ubi est absque literaturâ?

Respondeo primò: saltem, si sermo est de beneficiis simplicibus, puta Canonicatibus, dignitatibus servitoriis vel non servitoriis, motivum sufficiens videtur nobilitas, quia in his non requiritur literaturâ, sed ut Papa dispenset in residentia, præscriptâ à jure Canonico, & ob hoc motivum nobilitatis duntaxat ratio postulat, ut in pluralitate relaxetur jus naturale ad distributionem prudentem faciendam, Quin & in beneficiis curatis, ad hoc movet nobilitas, ut si inter nobilem & plebeum sit ferè æqualis literaturâ, beneficiû da-

ri debeat nobili, ita ferè verbò tenus Hurt. *de rescrip. l. 6. resol. 6. §. 7. n. 12. & 13.* citans Abb. in *caudam. 2. de elect. nu. 26.* Felin. in *c. aded. de rescrip. contra Barbof. in collectan. ad c. de multa. nu. 18.* qui id simpliciter negat. Negat tamen etiam id ipsum, nimirum nobilitatem sine literaturâ ad hæc sufficere, dum sermo est de curatis, Hurt. *loc. cit. n. 10. & 11.* eò quòd in his potissimum attendatur literaturâ, & collatio illorum facta illiterato sit nulla, ut dicitur notare Canonistas *ad c. grave nimis. de præb. & hodie id certum sit, cum ex decreto Trid. & constitut. Pii V. hæc beneficia non dentur sine concursu dignioribus, sed de hoc aliàs.*

2. Respondeo secundò: videri quoque claritatem illam generis non sufficere, ut dispensative conferantur uni plurima, seu ut fiat in uno coarctatio illa beneficiorum, quorum singula sufficerent ad alios, etsi inferioris nobilitatis, satis laudæ alendos. Azor, p. 2. l. 6. c. 12. q. 8. cujus verba subjicio: *sed quid de eo dicendum, cui conferuntur tot beneficia eo solùm nomine, quia filius est vel nepos regis, vel alius cuius alterius principis? Respondeo Paulum II. teste Majore, cum rogaretur, ut cuidam duos Episcopatus simul concederet, quia filius cuiusdam regis esset, ita respondisse, non darem, etiamsi filius Dei fuisset; rem sane pontifex exaggeravit, sed mens tamen ejus plurimum cum rectâ ratione congruebat: quid enim cogit, ut tot in uno beneficia colligantur & coarctentur; cum multa alia remedia non desint, ex quibus etiam filius regis honestè & commodè sustentari possit, ne tot Clerici, imò Episcopi & alii his superiores, aliqui etiam de Ecclesia bene meriti, esuriant, & quodammodo mendicare cogantur etiam patrimonii exhaustis planè non potest non esse periculum, cum nimia in uno beneficiorum multitudine cumuletur, inde enim ambitio & avaritia occasio arripitur, & crescente beneficiorum multitudine augetur famulus, fastus, pompa &c. Subjungo denique verba S. Bernardi, Ep. 271. ad Theobaldum Comitem: honores & dignitates Ecclesiasticas non ignoro debere iis, qui eas dignè, & secundùm Deum administrare & volunt, & possunt: porro eas acquiri parvulo filio vestro precibus meis vel vestris, nec vobis iustum, nec mihi tutum esse noveritis; nam nec cuiquam vel adulto plures in pluribus Ecclesiis habere licet, nisi dispensative ob magnam Ecclesie necessitatem, vel personarum utilitatem &c. Præciendo tamen ab ista nimia coarctatione, & respectu curatorum à carentia literaturæ, saltem omnis, vel hoc ipso, quòd quis regis filius sit, posse ei conferre plura etiam curata, satis indicat Joannes 22. in *sua extravag. Execrabilis*; ubi postquam sanxisset, ne quis acciperet vel retineret plures dignitates, personatus, officia, & beneficia, quibus inest animarum cura, excipit regis filios, utpote ob sublimitatem eorum, & generis claritatem, ut inquit Papa, potioris prærogativæ gratiâ attollendos. Azor, *loc. cit. l. 2. q. 2. in fine.* Idem de nepotibus Papa tradit Hurt. *loc. cit. l. 6. resol. 6. subres. 4. n. 2. & 3.* eò quòd per hoc, quòd quis evehatur ad papatum, ejus quoque domus hoc ipso ad magnum splendorem evehatur, à quo ne decidat, nepotes tales meritò exigunt splendidius & opulentius sustentari. quod ipsum quoque confirmari potest exemplo Pii secundi pontificis aliàs piissimi & doctissimi, qui, ut testatur idem Hurt. *subresol. 2. nu. 3.* moriturus nepotes suos juxta qualitatem suam pauperes commendavit collegio Cardinalium, ut qui eligeretur Papa, eos juvaret beneficiis Ecclesiasticis; quamvis vel hoc ipso potius pro causa hic pontifex prætenderet sua merita; adducit enim hoc exemplum*

Hurt.

Hurt. ut prober causam sufficientem multiplicandi in aliquo beneficia, esse, quod sit filius vel frater alicujus bene meriti de Ecclesia vel populo; quod ipsum ait doceri à Navar. *Miscellan.* 44. n. 80. Adeo que jam splendidior sustentatio alicujus, jam ante evecti ad statum illustriorem, non verò per ipsam collationem plurium illorum beneficiorum ad illum evecti, videtur esse causa sufficiens laxandi jus naturale conferendo plura uni. Monet tamen idem Hurt. cavendum esse illam nimiam in tali nepote Pontificis coacervationem beneficiorum, & tot solum conferenda, quor dictaverit prudens judicium à sanguine proprio nò excoactum.

Questio 75. An sola Cardinalitia dignitas sit justa causa, ob quam Cardinali plura beneficia conferantur?

Respondeo affirmativè: idque multò magis quam regis filio, utpote, ut in eadem *extray.* illos pariter ac prius excipiendo, ait Papa idem, qui circa Papam, & in hoc universali Ecclesiæ serviendo singularum Ecclesiarum commoditatibus se impendunt; ac cum Cardinalatus sit præcipua dignitas in Ecclesiâ, conveniens est, ut reditus status sui, vitæque conditioni congruentes habeat. Azor. *cit. c. 12. q. 5.* ubi etiam, quod insuper accedere possint ad dignitatem Cardinalitiam aliæ causæ justæ, ut si sit regis vel principis filius, frater, nepos, si sit insignis literaturæ, industria, virtutis.

Questio 76. An sit sufficiens causa conferendi alicui plura beneficia, vel dispensandi, ut plura ei conferantur, nempe ab alio inferiore collatore, ut eorum fructus largius in pauperes erogentur, v. g. dum scitur illos eorum fructus impensurum in pauperes, aliove pios usus, retentis sibi solum necessariis ad decentem sustentationem?

Respondent affirmativè Hurt. *loc. cit. l. 6. resol. 6. subresol. 1.* citans Cardin. in *clem. gratia. de rescrip. in 12. C. de Lugoto. l. de just. d. 4. s. 4. nu. 58. Filiuc. tr. 41. c. 7. n. 57.* quibus accedit Nav. *tr. de orat. Miscell. 65.* citatus ab Azor. *p. 2. l. 6. c. 22. q. 3.* ubi justam arbitratur causam, ut jus relaxetur in eo, ut plura ei conferantur, qui fructus beneficiorum in pios usus impendit; quamvis in *Man. c. 25. n. 128.* censet intentionem illam provisi jam pluribus talibus beneficiis, & verâ ejus executionem esse causam justam, ut ea plura jam antè obteuta retineat (pro quo etiam solo citatur ab Hurt. *loc. cit. num. 2.* ubi etiam is dicit, videri hoc ipsum approbati à S. Tho. *quodlib. 9. a. 15.* dum ibi reprobatur contrariam intentionem, habendi nimirum plura tantum ad majorem splendorem victus, vestium, famulorum &c.) non tamen ut denuo plura ei conferantur, & ab eo recipiantur, prout refertur ab Azor. His tamen contrarium, seu negativam tenet ipse Azor. *loc. cit.* cum Abb. & pluribus aliis; quibus, ut ait Azor, meritò hæc causa minimè probatur; eò quod & alii sint clerici, qui beneficiorum illorum fructus in bonos usus infunderent. Quin etiam, quod addo, quod etiam sit pius, si non magis pius usus, dum ea beneficia plura in plures divisa eorum fructus toti ab iis indecentem sui sustentationem absumuntur, reddendo iterum deo horarum preces & sacrificia, quod alii pauperes, saltem ex obligatione, non facient. Quod

si tamen nulli extarent clerici, qui eos fructus piè erogent, subest causa, cur iis plura conferantur; non quia iis, quibus ea conferuntur, utiliter fructus infundant; sed quia desunt clerici idonei, ut in provinciis, ubi hæretici dominantur, qui fructus beneficiorum sibi sumunt ac devorant. Azor. *loc. cit.*

Questio 77. An sit sufficiens motivum dispensandi, seu laxandi in hoc jus, etiam dum illud est justitia distributiva, in conferendo uni plura beneficia, quod is habeat parentes, fratres, nepotes ex fratre vel sorore indigentes, vel etiam amicum, cui multa debet?

1. Respondeo ad primum affirmativè: ita expressè Navar. *Miscell. 17. nu. 76. & Miscellan. 44. n. 76.* ubi: Papa post concilium dispensare potest, ut quis habeat plura beneficia, quorum unum ei sufficit, eò quod habeat parètes, fratres, uxores, nepotes, vel alios cognatos pauperes, quos eum oportet alere, collocare, vel in aliquam viam salutis æternæ dirigere &c. sequitur Hurt. *loc. cit. subresol. 2. n. 1.* Azor. *cit. c. 12. q. 4.* ut enim beneficium dicatur sufficiens, debet ex ejus fructibus posse sumere, quæ sibi & suis necessaria, adeo que eo ipso, quod clericus habeat parentes, fratres &c. egenos; beneficium, quod aliis ei soli esset sufficiens, dici non potest sufficiens. Azor. *ibid.* & patet ex dictis supra ex eodem Azor. & Castrop. aliisque, dum tales pertinent ad familiam beneficiati.

2. Respondet quoque ad alterum; nimirum de habente talem amicum, affirmativè Hurt. *loc. cit. n. 3.* & *subresol. 4. n. 4.* in specie ait: existimo, quod sufficiens motivum relaxandi in hoc jus naturale sit, quod Papa amico suo ante Papatum collata in se ab eo beneficia compenset, & gratum se ostendat.

Questio 78. An ipsa Papa liberalitas sit sufficiens causa dispensandi in hoc?

Respondet affirmativè. Hurt. *loc. cit. resol. 6. q. 2. n. 14.* ubi ait: Præpositus ad e. per venerabilem, qui filii sint legitimi. Felin. & alii, quos ibidem citat, dicunt, quod ipsa liberalitas Papæ sit sufficiens ratio dispensandi contra jus, juxta *c. cum vestis. de concess. præb.* ubi dicitur ex indulgentia specialis, vel alia justa causâ; quæ doctrina non solum tenet in relaxatione juris divini, cum liberalitas maxime deceat principem ex ipsa ratione naturali. ita ille.

Questio 79. An etiam Episcopus, aut etiam Legatus à latere Papæ possit dispensare in pluralitate beneficiorum, saltem simplicium, existentium in diversis Ecclesiis, quorum unum sufficiens est, dum adest aliis justa causa disponendi?

1. Respondeo ad primum negativè: idque etiam si habere aut conferre istiusmodi plura non esset lege naturæ vetitum; patet hoc ipsum ex Trid. quod uti & jus commune, laxare non potest Episcopus, nisi in causis ipsi in jure concessis. Castrop. *d. 6. p. 3. s. 6. n. 28.* Azor. *cit. c. 12. q. 6. Pirh. ad tit. de præb. n. 182.* Hurt. *loc. cit. resol. 6. s. 1. n. 20.* citantes Abb. in *c. de multa.* Garc. *p. 11. c. 5. n. 371.* & 169. citans quàm plurimos alios. Less. *de just. l. 2. c. 34. n. 150.* (ubi dat rationem cur Episcopus, etiam si

etiam si videat profuturum suæ Ecclesiæ, ut uni-
dentur plura, nimirum, quod lex obliget inferio-
rem, quamdiu ex custodia illius nihil evidenter
sequitur contra legislatoris intentionem; nunquam
autem, aut rarissime contingat contra intentionem
concilii Trid. ex eo, quod uni non dentur duo be-
neficia, quia nunquam evidens est, id esse contra
majus Ecclesiæ bonum, & proximorum ædifica-
tionem; quæ duo Trid. per hujusce sui præcepti,
de non dando uni plura, custodiam intendit. Ad hæc
potissimum fit summi pontificis, procurare bonum
Ecclesiæ, & indicare, quid ad illud expediat)
contra Selv. p. 4. q. 7. n. 29. Rebuff. in pr. tit. de dis-
pensat. ad plura n. 30. Gamb. de off. leg. l. 5. tit. an
legatus possit uni conferre plura. Hojedam. p. 2. c. ult.
n. 16. & alios citatos à Garc. ubi antè, n. 338. tenen-
tes Episcopum & legatum de jure posse dispensare,
quando dispensatio fieret principaliter propter
necessitatem vel utilitatem Ecclesiæ, & non ob
utilitatem personæ propter prærogativam merito-
rum. Verumque hoc ipsum est secundum Pirh. ad
tit. de præb. n. 185. & Fagnan. in c. cum jam dudum.
tit. eod. n. 49. ab eo citatum; quod Episcopus ne-
quidem dispensare possit, ut habens jam sufficiens
obtineat insuper aliud etiam insufficienti omnino
simplex; quia & hoc est contra decretum Trid. ut
vidimus supra. Proceditque hoc ipsum etiam, si
aliàs dispensare adhuc hodie dum posset, sicut po-
terat olim ante Trid. ut quis haberet duo diffor-
mia sub eodem recto, quod tenet Garc. p. 11. c. 5. n.
376. Patet namque hoc ipsum ex clara declaratio-
ne S. Congreg. super cit. c. 17. Trid. quam recitat
ibidem Garc. n. 377. quæ sic habet: *Congregatio con-
cilii censuit, Episcopum posse dispensare ex causa, ut quis
possit obtinere duo beneficia difformia sub eodem recto, dum-
modo quodlibet per se non sit sufficiens ad sustentationem
provisi &c.* Neque obstat, quod Episcopi aliàs dis-
pensare possint contra jus Canonicum, etiam
concilii, in magna causa utilitatis, ut tenet Garc.
cit. c. 5. n. 339. Sanch. de matrim. l. 2. d. 40. n. 3. ci-
tantes quamplurimos alios; nam id procedit, quan-
do Superior consuli non potest, ut AA. iidem; in
præsentem autem puncto non videtur posse conside-
rari periculum in dilatione ad consulendum Supe-
riorem. Garc. nu. 340. Proinde jam aliquis in hoc
puncto dispensatus ab Episcopo, tutus non erit in
conscientia; sed neque juvabitur regulâ de triennali,
utpote quæ possessori non suffragatur contra decre-
ta concilii Trid. ut constat ex dictis aliàs, & claris
verbis S. Congregat. ad cit. c. 17. Trid. quæ sic habent;
*an præsumpta dispensatio, in qua fundatur regula de tri-
ennali, habeat locum contra decreta Concilii sess. 7. c. 4.
& sess. 24. c. 17. & sess. 25. c. 15. ita ut possidentes be-
neficia contra dispositionem dictorum decretorum ex tali
præsumpta dispensatione suam possessionem tueri va-
leant. S. D. N. ex sententia Congreg. respondit, non ha-
re locum.* ita Garc. loc. cit. n. 379. Porro quæ hic di-
cta de simplicibus, multo magis locum habent in
dignitatibus, personatibus, officiis curatis, nimi-
rum, quod in eorum pluribus simul habendis ne-
mo præter Papam dispensare possit. Garc. loc. cit.
num. 337. citatis quamplurimis dicens, sic servari
à Curia & stylo.

2. Unde, licet olim vi c. Sanctorum. d. 70. ex ju-
stis nimirum causis supradictis id poterant Episco-
pi; eorum tamen, quia exorbitarunt, in hoc restri-
cta est potestas ab Innoc. 3. in Conc. Lateran. ut
habetur c. de multa. de præb. Azor. loc. cit. & hodie-
dum profusum illi potestati derogatum in c. dudum. de

elei. ut ibidem Abb. Hurt. loc. cit. qui tamen ad-
dit, dum ad Curiam non patet aditus, posse adhuc
Episcopum conferre unum in titulum, alterum in
Commendam, usque dum impetretur dispensatio.
De cetero nec in casu magnæ necessitatis posse in
hoc dispensare Episcopum, ut habeat quis talia
duo simul, utendo Epischeia, eod quod ceteri pos-
sit, Papam dare hanc facultatem Episcopis in di-
cta tantâ necessitate, ne laquei peccatorum anima-
bus injiciantur, rectè ostendit & probat Garc. cit.
c. 5. à n. 351. ex eo, quod Episcopus non possit di-
spensare in lege Papæ vel Concilii, proveniat ex
natura rei, quia Episcopus est inferior, & inferior
non habet potestatem in Superiorem, nec in ejus
legem, juxta c. cum inferior. de major. & obed. & non
proveniat ex eo, quod Papa sibi reserveret potesta-
tem dispensandi, & eam Episcopis tollat seu ne-
get. Garc. ibid. citans pro hoc Suar. to. 5. d. 7. f. 4.
n. 4. Sanch. de matrim. l. 7. d. 7. n. 8. & l. 8. d. 2. n.
12. Epischeia autem tantum fit moderatio legis
deficientis propter universale, & temperet illius
rigorem in casibus specialibus, & extraordinariis,
non verò det potestatem aut jurisdictionem non
habenti; adeoque solum possit moderari legem
Papæ, per quam ille sibi reservaret talem dispen-
sationem, auferendo eam potestatem Episcopo
aliàs ei competentem; quemadmodum cum Epi-
scopus dispensare posset in omni voto, ut Garc. ibid.
n. 352. nisi Papa sibi specialiter reservasset, potest
Episcopus adhuc in casu magnæ necessitatis, ubi
ad Papam recursus haberi non potest, dispensare
in voto v. g. castitatis, quod est unum ex reserva-
tis; quia jam Epischeia potest moderari legem il-
lam, per quam fit reservatio; contra autem
quia Episcopus de se dispensare nequeat v. g. in
impedimento matrimonii, & quod id nequeat,
non provenit ex lege pontificis, reservantis sibi
hanc dispensationem, ne quidem per Epischeiam
potest dispensare in tali impedimento; sed ex sola
concessione pontificis. Et si opponatur jus illud
naturale (in quo aliàs Epischeia locum non habet
Vasq. l. 2. tom. 2. d. 176. nu. 3.) quod inferiori di-
spensare non possit in lege Superioris, interpretari,
ut non intelligatur de casu magnæ necessitatis, sed
hunc ipsum excipi. Responderet Garc. id verum esse,
& procedere, quando necessitas est publica, non
privata; unde etiam expresse tradit nu. 347. posse
Episcopum dispensare in impedimento matrimo-
nii (adeoque & in præsentem puncto pluralitatis
beneficiorum) quando Papa adiri nequit, & est
causa necessitatis, non particularis seu privata alicujus
personæ, sed publicæ & communis, seu Ec-
clesiæ; eod quod tunc ratio boni communis id po-
stulet, de necessitate autem particulari habenda
non fit ratio, cum lex in communi feratur.

3. Respondeo ad secundum quoque negative:
Castrop. loc. cit. Pirh. de præb. n. 189. ex Azor. loc. cit.
q. 9. ubi: *legatus Papæ potest in provincia sibi demandata
jus in hac parte (nempe quoad conferenda plura uni)
laxare ex iustis causis, & etiam iisdem beneficiis, in qui-
bus id potest Episcopus in Ecclesiis sua ditioni subiectis
&c. sed Episcopus id non potest in dictis benefi-
ciis, quorum unum sufficiens est, ut immediate
antè ex eodem vidimus; ergo. Sic expresse idem
de Nuncio, nempe quod nec is in eo dispensare
possit, tenet cum aliis Garc. loc. cit. n. 374. Multoque
igitur minus id poterunt prælati alii Episcopo in-
feriores, aut etiam reges & principes, dum quan-
doque jus confendi habent; & de his, uti & de il-*

his prælati inferioribus absolute & indistincte negat Azor. loc. cit. quod duo vel plura beneficia eidem conferre possit. Porro, an & qualiter Episcopus vel Legatus dispensare possit in pluralitate incompatibilium aliunde, v. g. quia dignitates, curata &c. dicitur infra. vide tantisper Garc. loc. cit. n. 336.

Questio 80. An, si iusta causa, ob quas quis obtinuit plura beneficia, cessent, v. g. parentes, sorores &c. quos alere debebat, mortui, teneatur ea beneficia renunciare, retentis solum iis, quæ ad congruam sustentationem sufficiunt?

R Espondeo negativè: jus enim naturale jam cum eo relaxatum est, & in iure Canonico dispensatum ex iusta & rationabili causa, quæ laxatio sicut in votis & juramento, non est conditionalis, sed absoluta, & causa illa pertinebant ad hoc, ut legitima distributio fieret illorum beneficiorum, non verò ad conservationem distributorum: ita fere Hurt. loc. cit. subresol. 3. citans Cajetan. Nihilominus fructus illorum beneficiorum, quæ data ei erant intuitu istarum causarum, iis cessantibus, teneatur impendere in usus pios juxta Hurt. loc. cit. n. 1.

Questio 81. An valeat dispensatio papalis facta in hoc puncto dictis causis non subsistentibus?

R Espondeo in sententia eorum, qui dictam pluralitatem veteri iure divino sentiunt, esse invalidam eam dispensationem coram Deo, nihil prodesse, & minime subiliter dicta superioribus, non secus, ac si votum relaxet sine causa; licet enim Papa habeat liberam administrationem beneficiorum, hoc est, minime adstrictam canonibus & legibus, uti ceteri Antistites, habet tamen eam juris naturalis vel divini legibus alligatam. Azor. cit. c. 12. q. 7. proderit tamen etiam in foro conscientie adhuc talis dispensatio, ut clericus à penis juris in eos latis, qui plura talia beneficia habent, sit liber. Azor. ibid. juxta dicta à nobis supra. Nihilominus contrarium tenere videtur Laym. in c. 1. de consuetud. in 6. dum ait, dispensationem Papæ supra pluralitate beneficiorum curatorum vel dignitatum sic iusta causa necessitatis vel utilitatis factam esse invalidam, si obreptio aliqua ex parte impetrantis intervenerit; alioqui quidem validam esse dispensationem, argumento cit. c. 1. sed illicitam; neque potest dispensatus sic plura beneficia retinere tutè conscientia, maxime, si eorum fructus abundantes inutiliter consumere pergat. Item Less. de justit. l. 2. c. 34. n. 152. dum postquam præmississet: Est contra jus divinum naturale, ut unus habeat plura beneficia, nisi iusta aliqua causa excuset: at qui Pontifex non potest dispensare sine iusta causa, quæ turpitudinem evacuet in iis, quæ sunt juris naturæ; subiungit: advertit tamen, collationem secundis beneficiis, tertii & ceterorum esse validam, & conferre per vim ritulæ, ut patet ex multis canonibus; nam ad nullum eorum iure natura est inhabilis; tenetur tamen resignare aliqua ex iis, quæ non sunt illi secundum suum statum necessaria, vel in quibus legitima causa non intercessisset; fructus tamen interim perceptos non tenetur restituere; si muneri suo saltim per vicarium, satisfecit &c. Verum ut patet ex ipsis Lessii verbis, non loquitur is de collatione facta dispensativè in ordine ad retinenda illa cum præhabitis;

P. Leuren, Fori Benef. Tom. III.

de hoc enim quærebatur, an id Pontifex possit valide, de alia tali collatione paulò post.

Questio 82. An, & qualiter obtinens plura istiusmodi beneficia sufficientia ex dispensatione Papæ sine rationabili causa, tutus esse possit in conscientia, & absolvi à Confessione?

R Espondeo (sub limitationibus tamen subjungendis, & ubi habens illa plura certus est sine causa rationabili & subsistente secum dispensatum) non posse esse tutum in conscientia, & non posse absolvi. Cajet. in sum. v. beneficium n. 10. Azor. cit. c. 12. q. 11. Filiuc. l. 3. q. 1. c. 7. n. 40. Less. loc. cit. n. 151. citans pro hoc præter D. Thom. & Cajet. Majorem in 4. d. 24. q. 4. Soto de justit. l. 3. q. 6. n. 3. Tolet. l. 5. c. 71. &c. ac dicens, esse fere communem Theologorum: contra Hurt. loc. cit. c. 6. subresol. 5. n. 10. ceterosque auctores docentes, cum hoc ipsum non nisi iure canonico vetetur, possitque in eo etiam sine causa Pontifex dispensare validè, posse provivum talibus pluribus (modò tamen ea obreptitiè non impetraverit à Papæ, juxta dicta paulò ante quæst. præced. ex Laym) licitè, seu tutè conscientia retinere & absolvi. Videtur etiam esse contra Sanch. l. 2. Consil. c. 2. dub. 6. n. 16. apud Pith. de præb. n. 184. dum docet, eum, qui obtinuit plura beneficia incompatibilia per dispensationem Papæ sine iusta causa factam, peccasse quidem mortaliter, dum actu procuravit & recepit talia, posse tamen licitè retinere ea, si per se, vel per substitutos bene ea administret, & consulat damnis inde pullulantibus; quia accepit ab eo, qui poterat legitime conferre, ac sciens contulit ea; & cum talis receptio sit tantum contra iustitiam distributivam, non obligat ad restitutionem. Luber responsionem nostram ipsiusmet fere Cajetani verbis elucidare: hic postquam loc. cit. dixisset: dispensatio Papæ cadit super jus positivum, & non super jus divinum & naturale; pluralitas autem beneficiorum, quæ fit sine rationabili causa, est contra jus naturæ; & dein addidisset: sistit tamen confessor pedem circa iudicium illius, qui jam cum dispensatione, sine rationabili tamen causa, habuit & possidet incompatibilia, ne præceps neget absolutionem; oportet enim discernere, an iste teneatur de necessitate salutis renuntiare & reliqua, reservato sibi uno; quod non facile est, quando providetur per Vicarios, subiungit: denique duo pensanda potissimum. Primum est damnum Ecclesiarum, secundum inæqualitatem distributorum beneficiorum: & quidem damnum Ecclesiarum, quantum ad temporalia, & reparationem opportunam sive templi sive parva mentorum, & numerum ministrorum facile compensari potest; quia hæc subjacent sensibus: sed quantum ad curam animarum, si sunt beneficia curata, non excusatur à residendo; & per hoc sibi imputetur etiam levis culpa in damno animarum, & proinde, etsi possibile est, difficile tamen ac rarum videtur quòd absque notabili damno Ecclesiarum huiusmodi pluralitas continetur; & quando sic accidit, neganda est absolutio; quia notabilis damno Ecclesia continuo voluntaria absque rationabili causa, non est absque peccato mortali: ex parte autem iniquæ distributionis post factum pensanda sunt tria. Primum: damnum Ecclesiarum quas quis simul habet. Secundum: damnum Clericorum, qui debent ex his beneficiis honorari ac pasci. Tertium: scandalum honorum omnium, qui has inæquales beneficiorum distributiones videntes offenduntur, perturbantur, & ad similia incitantur, & propterea quæ hæc parvi pendit absolvendus non est. ita ille: ex quibus patet, illum non tantum loqui de curatis, sed etiam

D

de

de simplicibus, saltem ob servitium exigentibus residentiam, ut cum interpretatur Hurr. supra. De cetero Azor, cui inhaeret Filiuc. expressius comprehendit & cetera; dum sic ferè loquitur: profectò si sunt curata, & dispensatio imperata sine causa iusta, absolvi non potest, qui plura eorum obtinet, nisi, uno sibi reservato, reliqua dimittat; nam iure divino in Ecclesiis, quas habet, tenetur residere, nec per Vicarium sui loco substitutum satisfacit, eò quòd Vicarius est mecenarius, non pastor proprius, item si beneficia sint dignitates, personatus, officia, canonicatus, vel portiones Ecclesiarum Cathedralium, vel Collegiarum, absolvendus non est, qui sine iusta causa plura habet; quia quamvis iure canonico tantum residere perpetuò debet, at iure naturali, ubi unum ex his beneficiis satis est, alterum habere prohibetur; ac proinde dispensatio sine iusta causa impetrata coram Deo nihil valet. Postremò si beneficia sunt simplicia, nec praesentiam requirunt, adhuc iure naturali simul haberi nequeunt, dum unum sufficiens est; proinde & in his habens dispensationem retento uno ad sustentationem necessario, reliqua abdicare debet secundum conscientiam, alioqui absolvendus non est. Addit tamen uterque tam Filiuc. quam Azor, quibus in hoc consentit Hurr. quòd confessarius in beneficiis istiusmodi omnino simplicibus secluso scandalo sequi possit sententiam contrariam plurimorum Canonistarum, sententium talia beneficia, etiam, dum sufficiens est eorum unum, non esse ex iure naturali incompatibilia, eò quòd secundum hanc sententiam dispensatio illa Pontificis sine causa, etsi illicita, sit tamen valida, & poenitentem dicentem se sequi illam, absolvi; dum tamen, ut expressè Azor, confessarius ipse iudicat eam sententiam esse probabilem, quamvis ex eo solùm quòd plures Doctores graves sic sentiant; secus verò, si ipse confessarius iudicet, eam sententiam esse improbabilem, aut hæreticam, sitné, nec ne probabilis; sic enim ageret contra conscientiam, licere autem confessario eam iudicare ut probabilem, ait; quia etsi credat falsis rationibus niti; quia tamen novit eam teneri à gravibus & minimè imperitis Auctoribus, tutò iudicare potest, eam esse probabilem, quia probabile est quòd veris alioqui sapientibus videretur, ut Aristot. *l. 1. Top. c. 1.* quæ postrema fundantur in generali illa doctrina, quam cum Vasq. *l. 2. d. 62. c. 4.* Lorca *l. 2. d. 39.* Sayro in *clar. reg. l. 1. c. 6.* tenent plures, posse aliquem operari contra propriam opinionem & sequi contrariam, quam viri docti sequuntur, quæque communiter æstimatur non continere errorem, sed adhuc probabilitatem habere, quamvis ex intrinsicis & propriis fundamentis & rationibus illa ei non probeatur, sed suam opinionem veram existimet, & contrariam falsam, quia ob extrinseca principia, nempe auctoritatem Doctorum, qui contrarium sequuntur, potest iudicare illam rem probabilem, & sic secundum eam operari, reventà adhuc propria opinione & assensu illius ob intrinseca & propria fundamenta: à qua doctrina tamen plures alii recedunt, etsi aliàs teneant posse aliquem sequi probabilem relicta probabiliore, eò quòd velint, ut quis sequi possit probabilem, debeat iudicare, eam esse veram, etsi non veriore: de quo vide post & inter alios canonistas Garc. *p. 11. c. 5. n. 380.* tenentem hanc secundam contra

Vasq. & Azor.

Quaestio 83. An igitur, si Papa nulli expressa causa, motu proprio, & ex certa scientia habenti jam beneficii, ad congruam sustentationem sufficiens, conferat insuper aliud, collatio sit legitima, & talis illud sua conscientia recipere & retinere valeat?

1. **R**espondeo primo: talem collationem censendam validam, etiam si in literis provisionis nulla fiat mentio de prahabitis jam beneficiis, modo tamen in iisdem literis expressè contineantur verba significantia motum proprium & certam scientiam, Azor. *p. 2. l. 6. c. 10. p. 5.* juxta *Clem. si Romanus Pontifex de beneficio alicui motu proprio provideat de beneficiis, qua obtinet, nulla habita mentione provisionem seu gratiam huiusmodi fore validam declaramus, qualiacunque fuerint beneficia, dignitates aut personatus, cum cura vel sine cura, & in numero quantumcunque is habebat.* Et de hoc casu motus proprii intelligendum videtur Castropidum de *benef. d. 6. p. 3. §. 6. n. 27.* tradit, quòd clarum sit, Pontificem dispensasse in pluralitate beneficiorum (intelligè etiam ad effectum ea simul retinendi) eo solùm, quòd denuo concedat alicui beneficiorum, aliorum, quæ is jam obtinet conscientis tam quoad qualitatem, quam quantitatem.

2. Limitat tamen hoc ipsum Azor, ita ut vi doctorum verborum inferiorum: *motu proprio: talis non fiat compos beneficiorum jam obtentorum, dum ea tenebat contra canones absque ulla canonice relaxatione: veluti si Titius Spurcius vel ante legitimam aetatem sine ulla in hoc dispensatione illa obtinuit, hac enim verba: motu proprio: cum ultra Pontificis mentem & voluntatem non tribuant facultatem, aut juris relaxationem, non extendunt se ad ista prahabita; sed rescriptum Pontificium tantum obtinet ad aliud beneficium de novo consequendum; nam dum pontifex alicui gratiam facit, ut plura beneficia, quorum unum, aut aliqua ob abundantiam reddituum, aut affectionem alterius incompatibilis dimittere debebat, simul retinere possit, intelligi duntaxat debet de iis, quæ canonicè obtenta sunt, ut dicitur expressè in *c. dudum, de elect. per ea verba: nec intentionis nostra fuit, aliquid de novo concedere; sed ut per indulgentiam possit habita licite retinere.* Item in *c. si gratiosè, de rescript. in 6.* Laym. in *cit. c. dudum. n. 6.* juxta Innoc. *ibid. n. 17.* Idem de Legato asserunt Azor. *cit. c. 10. q. 6.* & qui ab eo citantur Jo Ann. Anchar. Cardin. Imol. in *Clem. Et si ab Apostolica, de off. Ordinari. valere factam ab eo collationem, si is motu proprio, & hoc expresso in literis provisionis, habenti jam unum beneficium, nulla de eo facta mentione, conferat secundum; eò quòd jus in *cap. ult. de off. legati in 6.* illam irritam voluerit vitio impetrantis, tacentis primum beneficium; non autem vitio Legati, qui contulit. Contrarium tamen tenentibus Archid. Jo Monach. *Cap. & aliis in cit. c. ult. de off. Legati;* eò quòd illud *cap. dicat, collationem factam à Legato, non facta mentione beneficii prahabiti, esse irritam, non distinguendo, an motu proprio, an ad petitionem collatum beneficium; ubi autem jus non distinguit, neque nos distinguere debeamus. Ad hæc in *c. si motu proprio, de preb. in 6.* tanquam speciale privilegium statuatur, ut facta ab eo collatio motu proprio sine expressione beneficii prahabiti valeat.***

3. Respondeo ad secundum: posse in eo casu provisionem,

sum, etsi ei nulla occurrat causa sufficiens, acceptare & retinere illud beneficium simul cum præhabitis; eod quod turpe sit de universalis Ecclesiæ pastore præsumere peccatum, quodve abutatur potestate dispensativâ bonorum Ecclesiasticorum contra iustitiam distributivam, & quod non gubernet rectâ, suavi, & prudente prudentiâ; quamvis hic & nunc ignoretur causa sufficiens relaxandi jus naturale; adeoque provifus rectè faciat obmutescendo, & beneficium illud acceptando & retinendo; utpote qui illius capax est, & præsumere debet, Papam in eo conferendo habuisse causam sufficientem ad dispensandum in iure canonico, & relaxandum ipsi naturale. Hurr, de residenciâ. l. 6. resol. 6. §. 7. à n. 11. citans Bart. in l. fin. c. si contra jus. utilitas publica. Loar. de matrim. du. 4. nu. 13. Felin. Decim. Præpos. Imol. &c. Et sanè si verum est, quod ipsa Pontificis liberalitas sit ratio sufficiens dispensandi, de quo supra, talis collatarius scrupulum nullum movere potest. Adde quod non semper, ubi collator in conferendo beneficium peccat, peccet quoque collatarius illud acceptando vel retinendo, v. g. dum collator præterito scienter digniore id confert minus digno, eo id ignorante, vel dum confert amico, ut is fiat ditior, honoratior, & is ignorans illam intentionem conferentis illud acceptat bonâ fide ex intentione, ut exinde pauperes juvare possit. Hurr. l. c. n. 16. & 17. citans Nav. miscellan. 44. n. 81. & 82. Vide quæ hanc in rem dicta supra ex D. Tho. & Cajet. ad initium hujus §.

Quæstio 84. An ergo etiam, dum quis post narrata in supplicia beneficia jam à se habita obtinet insuper aliud beneficium à Papa, eo ipso dispensatus sit ad ista præhabita retinenda simul, & sic ea retinere possit bonâ conscientia?

Respondeo negativè: c. non potest. de præb. in 6. ubi expressè: Cum verò tibi, non obstante, quoddam aliud beneficium habere noscaris, à sede prædictâ de aliquo beneficio provideri contingit, per hoc tecum, ut primum beneficium cum secundo retinere valeas, non intelligitur dispensatum; hoc enim solum operatur præfata expressio, quod facta tibi gratia nequeat subreptione iudicari. Castrop. cit. p. 3. §. 6. nu. 27. ubi etiam rationem hanc dat; quia Papa conferens de novo beneficium habenti aliud, cum facultate illud retinendi præsumit, nullum ex iis sufficere ad honestam sustentationem: Gonz. Gl. 15. n. 27. citans pro hoc Ignat. de Salcedo Addition. ad praxin Bernard. Diaz. c. 48. gl. quamvis simplicia. Hojed, de incom. p. 2. c. fin. n. 72. Rodriq. in sum. c. 31. n. 2. ac præcipuè Nav. tr. de orat. c. 22. miscellan. 16. n. 64. ubi ait; in hoc decipi plures, credentes ex tali narrativa dispensatos remanere, & quod, si sua sanctitas plura obtinenti concedit de nova alia, non ideo intentionem habet dispensandi contra textum cit. c. non potest; sed quia credit, quod omnia beneficia ad congruam supplicantis sustentationem necessaria sint, & quod aliter confessarii non absolvent eos, nisi dimissis his, quibus non egent, vel concepto firmo proposito ea dimitrendi &c. Quæ confirmantur ex illis, quæ habet Gonz. loc. cit. nu. 38. quod nimirum in supplicationibus, in quibus præter gratiam pro novo obtinendo petitur quoque dispensari ad licitè retinenda. P. Lauren. Fori Benef. Tom. III.

da præhabita narrata, semper ferè soleant verba illa dispensationem hanc concernentia cancellari de supplicatione; ex qua Cancellatione declaratur mens Papæ, nolentis dispensare, ut plura beneficia, quam ea, quæ ad congruam sustentationem satis sunt, retineri possint. Pro quibus Gonz. citat Mohed, decis. 23. n. 2. & 3. de præb. Bart. in l. si quis in priore. ff. ad Trebellianam. & l. Tribunus. ff. de militari testam. Addit quoque Gonz. n. 29. in hoc casu de plano intrare Regul. 50. Cancellar. per omnes Pontifices renovatam, dum in ea dicitur: Dispensatio non venit sub quacunque signaturâ in quavis gratiâ, nisi totaliter gratia effectum huiusmodi dispensationis concernat, vel aliâs nihil conferat aut operetur &c. Unde, cum supplicatio ultima pro obtinenda gratia alterius beneficii non concernat totaliter effectum ad plura, sed potius acquisitionem alterius novi beneficii respiciat, & narrativa jam habitorum operetur in suum effectum, nempe, ne adit obreptione, atque ita expressio eorum, quæ sit tacita essent, vitiarent gratiam, nullatenus dispensationem operatur, juxta Rot. decis. 33. nu. 7. & 8. de præb. in antiq. Gonz. n. 31. & clausula: non obstantibus: licet tollat subreptionem, non tamen inducit dispensationem; cum de dispensatione apparere debet verbis claris & non ambiguis. Gonz. n. 32. ex Ferret. cons. 32. n. 53. Notanda denique sunt verba, quibus hanc responfionem concludit Gonz. n. 38. bene considero, quod ista sententia pluribus Ecclesiasticis beneficiis deglutientibus, ac sitim majoris & amplioris pluralitatis nunquam extinguentibus maxime displicebit, & quod statim dicent, quod communiter servetur contrarium; sed ad hoc respondeo; quod quilibet sibi consulat, & si contraria fundamenta & rationes repererit potiora, cum quibus corruant supra dicta, oppositam opinionem retinere poterit; sed ego tales rationes aut jura, aut aliquem Doctorem contrarium tenentem non invenio, &c. dicit tamen n. 39. se non loqui simpliciter de pluralitatem beneficiorum habentibus, sed de illis, qui majorem numerum, quam ad suam vitam honestè sustentandam sufficiat, habeant. Potrò videntur hæc procedere juxta dicta à Gonz. dum expressa non solum præhabitorum qualitas, sed etiam quantitas, nempe sufficiens; etsi contrarium videatur colligi ex eis, quæ ait Castrop. loc. cit. nempe, quia sæpe ignorat Papa beneficia, quæ habes, sufficere ad tui sustentationem, tamen si qualiter eorum manifestes, si de facto ea sufficiunt, & tamen id non declares, non censetur Papa dispensare: nam inde videtur rectè inferri à contrario, quod, si eam declares, censetur dispensare.

Quæstio 85. An, dum quis scit, Papam scire, se ad plura beneficia sufficientia absque dispensatione promoveri, vel ea simul habere, & hoc toleret, seu non reprobet, ea retinere possit bonâ conscientia?

Respondeo negativè, argumento illius, quod dicitur in c. cum jam dudum: de præb. multa per patientiam tolerari, quæ si in iudicium deducta fuerint, exigente iustitiâ, tolerari non debent, Pirh. rit. de præb. n. 176. quamvis enim Papa hoc sciat, & motu proprio autoritate suâ non emendet vel impediat, non tamen id approbat, sed expectat, donec causa in iudicium per quandam deducatur, ut ad instantiam partis ex officio teneatur.

tur administrare iustitiam. Et certè non omnis patientia seu taciturnitas Superioris censenda est dispensatio seu relaxatio juris, quia interdum tacet & dissimulat, quod facillè impedire non potest, ac proinde talis tolerantia non inducit consensum approbativum: Et sic dum princeps solo facto seu impunitè dissimulat aliquid & permittit, non est censendus dispensare. Pirh. *loc. cit.*, vide Sanch. *de matrim. d. 38. n. 12.*

Quaestio 86. An ergo habens beneficium simplex insufficiente ad sustentationem impetrare possit aliud, absque eo, quòd mentionem fecerit prahabiti insufficientis?

Respondeo: Quamvis in hoc casu, modò utrumque residendam perpetuam non possit, haberi possit utrumque sine ulla juris relaxatione, consuetudine, vel saltem Tridentino in hoc jus relaxante, juxta dicta superius. Azor p. 2. c. 10. q. 3. §. *his postis*. Subreptitiam tamen esse impetrationem secundi, dum illud impetratur à Papa, nisi facta fuerit mentio de prahabito, juxta *c. si moru proprio. de prob. in 6.* ubi: quaecunque beneficium habeat impetrans à Rom. Pontifice, rescriptum ad beneficium aliud assequendum, nisi de illo, quod habet, quamvis minimo, mentionem fecerit, subreptitias literas eo ipso obtinuisse videtur. Azor l. c. §. *attamen Romani*. Pirh. *de prob. nu. 193.* Unde etiam, si Clericus rescriptum à Papa petens ad beneficium consequendum dixerit, se esse pauperem, non tamen expresse beneficium modicum, quod habet, rescriptum adhuc dolosè impetrasse censetur; quia *in cit. c. Papa* expresse ait, oportere fieri mentionem de beneficio modico, quod habet quis. Azor *ibid.* §. *si secundò*. Atque ita par in hoc est ratio de eo, qui tacuit tale beneficium tenue, quæ est de eo, qui mentitus fuit positivè, negando se habere ullum beneficium; eò quòd, dum jura non distinguunt, nec nos distinguere debeamus. Azor *loc. cit.* §. *quæres tertio*: citans pro hoc Gl. *in cit. cap. si motu proprio*; qui etiam mox subjungit, parem esse rationem in eo, qui per ignorantiam & oblivionem tacuit prahabiti beneficium tenue, ac de eo, qui id tacuit de industria, idque secundum eandem Glossam.

2. Respondeo secundò: quòd si tamen ab Archiepiscopo, Episcopo, Abbate, Archidiacono, alio quovis Ordinario, cujus est beneficium conferre, impetravit quis beneficium, nullà factà mentione prioris beneficii modici & tenuis prahabiti, impetratio non est subreptitia. Azor l. c. q. 4. dicens sic constare ex verbis ultimis Clem. *Esti ab Apostolica. de off. jud. ordinar.* ubi dicitur: *in aliis tamen quibuslibet collationem beneficiorum habentibus hoc volumus observari.* Proceditque idem, si quis beneficium impetravit ab iis, quibus jus & potestatem conferendi Ordinarius delegavit. Azor *ibid.* juxta Gl. *in cit. Clem.* Veruntamen ut hæc in dicta Clem. constituta procedant, requiritur, ut secundum beneficium illud cum prahabito aliàs jure compatibile sit, & primum tutà conscientia possideatur; aliàs adeptio secundi nullius erit momenti, ut dicitur *c. ordinar. de off. jud. ordinar.* Non ideo quia prioris facta non est mentio, sed quia secundum cum primo non est sociabile seu compatibile. Azor *loc. cit.* cum Gl. *in cit. c. Ordinar.*

Quaestio 87. An, si impetrans dispensationem ad plura simul habenda, in hac dispensatione petenda retinuerit, etiam modicum beneficium, dispensatio sit hoc ipso nulla?

Respondeo affirmativè: *c. non potest. de prob. in 6.* & constat, seu à fortiori sequitur ex dictis & responsis ad *quæst. preced.* si enim non valet impetratio secundi beneficii, etiam si impetrans fecerit mentionem de modico & insufficiente prahabito, multò minus valebit perita dispensatio super pluralitate beneficiorum, si facta in ea non fuit mentio vel unius modici prahabiti. Pirh. *de prob. n. 193.* Ratio generalis est; quia taciturnitas qualitatibus, cujus expressionem jus & stylus curiæ necessariò requirit, reddit dispensationem & quodlibet rescriptum gratia ad petitionem aliqujus concessum subreptitium & vitiosum, etiam si constaret Papam, etiam qualitate expressâ, gratiam illam concessurum fuisse; idque in ea expressio talis qualitatibus tunc est de forma & substantia legitima postulationis. Pirh. *ibid.* citans Covarr. l. i. var. *resol. c. 20. n. 5.* Laym. *Th. Mor. tr. 4. c. 22. n. 18.*

2. Responso data varias patitur extensiones. Primò: quòd exprimi quoque debeat qualitas curiæ prahabiti beneficii; cum difficultus dispenseretur super pluralitate beneficiorum, dum alterum curatum est, ut constat ex Clem. I. *de prob. juxta Gl. V. vel alteri.* Pirh. l. c. n. 194. Secundò: quòd etiam de pensione prahabiti debeat fieri mentio, si in titulum beneficii data est, ita ut deinceps sit beneficium Ecclesiasticum. Gonz. *Gl. 5. §. 5. n. 18.* (et si secus esse dicat, dum ea non assignatur, seu datur in titulum beneficii, eò quòd tunc non sit beneficium Ecclesiasticum; quia quamvis aliàs concedatur in titulum, non est tamen titulus perpetuus spiritalis, ex quo, mortuo pensionario, expirat, ut Gonz. *ibid. n. 15. & 16.* jura autem solummodò disponant narranda beneficia) Pirh. *cit. nu. 194.* citans Chok. *ad reg. 61. Cancellat. & Garc. p. 1. c. 5. n. 81.* Tertio: ut etiam beneficium injustè praobtentum ac possessum debeat fieri mentio, ne melioris conditionis sit injustè, quam justè possidens. Pirh. *ibid.* citans Gl. *in c. is cui. de prob. in 6.* Quarto: ut fieri debeat mentio valoris beneficii de novo impetrandi. Pirh. & Chok. *ll. cit.* Esti in Gallia & Germania non soleat exprimi verus valor beneficii, sed tantum fieri mentio, quòd beneficium non excedat redditus annuos viginti quatuor ducatorum secundum communem estimationem, de quo alibi. Vide Rebuff. *in pr. tit. de forma nova provisionis.* Beneficiorum verò prahabitorum valorem necesse non est exprimere. Pirh. *cit. n. 194.* citans Rebuff. *ubi paulò ante, & Gl. in cit. illam Clem. 1.*

Quaestio 88. An illegitimus, seu aliàs irregularis aut inhabilis dispensatus ad quaecunque, & quaecunque beneficia recipere vel retinere possit, modò plura simul non sint, quam qua à Trid. permittuntur, possit vigore huius dispensationis plura aliàs non incompatible liberè & licitè retinere, etiam si unum sit sufficiens ad sustentationem?

Respon-

Responder affirmativè Garc. p. 11. c. 5. n. 335. verùm ut expressè ait, ex suppositione, quòd Concilium Trid. in hoc non liget, utpote non receptum in Hispania; eò quòd, cum verba illa: *modò plura non sint*: non restringant & modificent dispensationem, sed exprimunt id, quòd inest de jure Concilii, quòd receptum præsumitur à Papa, & ponuntur ad denotandum, quòd Papa per illa verba: *ad quacunq; & qualiacunq; beneficia &c.* non intendit dispensare super retentione incompatibilium, & sic non sonant in conditionem seu modificationem, sed in monitionem & instructionem, ut Sanch. *de matrim.* l. 3. D. 33. n. 3. Nav. *in Man.* c. 27. n. 37. Covar. & alii citati à Garc. adeoque non stante vi illius non receptionis illo decreto Trid. nihil operantur; & sic poterit talis dispensatus adhuc plura simul recipere, & si retineret plura incompatibilia, non faceret contra jus eum inhabilitans, & prohibens ab eo teneri beneficia, sed contra jus prohibens tenere beneficia incompatibilia. Garc. l. c. verùm juxta dicta à nobis suprà de pluralitate istiusmodi jure naturæ prohibita, & hinc sine justa causa indispensabili, patet contrarium respondendum etiam independentè ab eo, quòd Papa quòdam hanc pluralitatem non intendisset dispensare.

Quaestio 89. An, dum Papa dispensat ex causa aequa super istorum beneficiorum simplicium, quorum unum sufficiens est, pluralitate, expressè debeat derogare decreto illi Trid. cit. c. 17. ita ut aliàs nulla sit dispensatio?

Respondeo affirmativè: Gonz. *gl.* 15. n. 36. citans Felin. *in c. nonnullis.* num. 2. & 3. *de rescript.* Caputaq; *decis.* 176. & 298. num. 3. p. 1. &c. eò quòd Concilium generalissimè loquatur, personas majores & minores comprehendat, juxta *decis.* Rot. 48. n. 2. & 3. p. 1. *divers.* Gonz. *ibid.* n. 15. & decreta omnia Trid. continent decretum irritans, ut habetur in Bullis Pii V. super confirmatione & observatione ejusdem Trid. Gonz. n. 37. citans Paris. *de resign.* l. 4. q. 9. n. 24. Felin. *ubi ante* n. 2. &c. Decretum autem conciliare irritans afficit etiam & ligat manus Papæ, quando de expressa derogatione non constat. Gonz. *cit. nu.* 37. citans seipsum *gl. ult.* q. 2. n. 23. Nihilominus loquens in genere sufficere generalem derogationem, si aliàs appareat de intentione Papæ, licet de dicto Concilio Trid. specialis aut individua mentio facta non fuerit, eò quòd propter autoritatem dicti Concilii non solet specialiter eidem derogari, tradit Gonz. *gl.* 6. n. 120. dicens se ita videre servari, & *decisum ac declaratum* audivisse.

Quaestio 90. An possidens plura ex dispensatione teneatur Ordinatio exhibere dispensationem, & quomodo is aliàs se gerere debeat aut possit cum habente incompatibilia?

Respondeo ad primum: Licet possidens plura compatibilia ad exhibendum titulum cogi non possit, dum aliquamdiu in possessione pacifica eorum fuit, cum præsumptio sit pro possessore, Laym. *in c. ordinarij.* in 6. ad §. *in consequendu.* n. 2. de quo vide dicta à nobis aliàs. Nihilominus dum juris præsumptio est contra posses-

P. Leuren. Fori Benef. Tom. III.

forem, ut est in casu pluralitatis incompatibilium, compelli potest ad exhibendum titulum, & dispensationem Papalem super dicta pluralitate. Laym. *ibid.* citans Archid. & Anchar. *in cit. c. Ordinarii.* qui etiam addunt, quòd, si intra terminum præfixum titulus non exhibeatur, possessor illa plura injustè possidere præsumatur, adeòque per sententiam privari, aut privatus declarari possit.

2. Respondeo ad secundum: Quamvis dispensationem Papalem super pluralitate aut incompatibilitate admittere teneatur Ordinarius, & ortò dubio de valore ipso dispensationis illud discutere nequeat, sed ad sedem Apostolicam, unde emanavit, remittere debeat, juxta *cit. cap. Ordinarii.* Laym. *ibid.* n. 3. Compellere nihilominus potest dispensatos ad beneficia bene administranda, aut dimittenda; siquidem Papæ intentio non est, nec esse potest, ita dispensandi, ut animarum cura aut divina officia negligantur. Neque etiam per dispensationem Papalem admittit Ordinarius potestas, officium & obligatio, per quam providere tenentur, ut beneficia sibi subjecta ritè administrantur. Laym. *cit. n. 3.* citans Anchar. *in cit. c. Ordinarii.* n. 5. Jo. And. &c.

Quaestio 91. An, dum habens beneficium simplex non requirens residentiam, ad sustentationem tamen sufficiens, adipiscatur alterum sufficiens; vel etiam licet illud non sit sufficiens, ipso jure vacet primum?

Respondeo primò: Tametsi tutà conscientia utrumque retineri non possit citra dispensationem ex justa causa, Azor p. 2. l. 6. c. 13. q. 4. sed teneatur alterutrum, quòd maluerit, dimittere; nec poterit etiam olim ante Trident. utrumque retinere, quia repugnat juri naturæ juxta dicta superius; quin etiam tunc communem fuisse omnium opinionem, duo simplicia etiam beneficia tutà conscientia haberi non posse, ubi unum ad vitam sufficiebat, dicat Azor l. c. §. *consuit tamen in fine.* jus tamen positivum Canonicum ante Trid. neutrius privationem irrogabat, neque ipso facto incurrendam, neque per sententiam ex officio & autoritate Superioris ferendam: Azor *loc. cit.* addens, idem esse de habente unum simplex cum dignitate, personatu, officio vel beneficio curato: cum neque in *c. de multa.* neque in *Extrav. execrabilis.* neque in *c. referente.* neque in *c. praeveca. de prob.* neque in *c. nonnulli. de cleric. non resid.* ulla poena statuat.

2. Respondeo secundò: Quamvis censeant aliqui, hanc poenam amissionis primi per assecutionem secundi in hoc casu irrogatam per Tridentinum eò quòd *sess.* 7. c. 4. poenam constitutam in *c. de multa. de prob.* extendat ad omnes, qui duo beneficia aliàs incompatibilia simul obtinent, & duo simplicia residentiam non requirentia sunt incompatibilia, quando eorum unum sufficit ad sustentationem, cum simul haberi nequeant, ut expressè Paris. l. 3. q. 1. n. 138. & c. 17. *sess.* 24. statuat, ne uni duo beneficia etiam simplicia residentiam non requirentia conferantur, si unum satis est ad sustentationem. Azor *loc. §. quaestio igitur.* Probabile tamen est, Trid. præcepisse solum, ut unum tantum beneficium conferatur singulis, etiam si simplex, modò ad sustentationem sufficiens; non tamen constituisse, ut, si quis secundum obtineat, primum aut secundum statim

D 1

amie

amittat ipso facto, nullâ monitione præmissâ: hæc enim poena nisi exprimat in iure, nequaquam contrahitur; in Trid. autem, neque alibi exprimitur dicta poena in eos, qui duo simplicia non residentia obtinent simul, vel unum simplex cum dignitate, officio vel beneficio curato in diversis Ecclesiis, Azor. *loc. cit.* cum aliis, quos non citat. sic expressè Pirh. *ad tit. de præb. n. 169.* neque per adeptionem alterius Canonici, vel beneficii simplicis vacat, seu amittitur ipso iure prior Canonicatus, vel aliud beneficium simplex prius habitum, si ratione residentia personalis secundum loci consuetudinē sint compatibilia. citat pro hoc Abb. *in c. ult. de cleric. non resid. nu. 4.* Idem tenet Gonz. *gl. 15. n. 26.* ubi: *Trid. sess. 24. c. 17. statuens, ut unum singulis conferatur beneficium, non plura, etiamsi simplicia sint, non inducit vacationem primi ipso iure per obtentionem secundi, dum utrumque residentiam non requirit.* citat pro hoc Nav. *conf. 10. & 13. n. 3. tit. de præb. & Rot. in Callagur. beneficii. 30. Octob. 1577.* Eandem sententiam sequi videtur Castrop. *d. 6. p. 3. § 6. n. 11.* eod quod, ut ait, licet Trid. *sess. 7. c. 4.* inducat vacationem ipso iure in beneficiis aliis incompatibilibus, non videatur comprehendere horum beneficiorum incompatibilitatem pure tantum ex sufficientia illorum; quod hæc incompatibilitas non tam sit beneficiorum, quam beneficiati, cui est illorum beneficiorum interdicta collatio: absolute autem dicat *n. 13.* probabilius esse obtento insufficiente, si conferatur aliud sufficiens, per hoc non vacare primum illud insufficientis, nec esse illicitam illius collationem; neque in hoc obstare, quod iuxta Trid. unum tantum beneficium sufficiens singulis sit conferendum; quia dum habenti insufficientem conferatur sufficiens, de facto ei non conferatur nisi unicum sufficiens; aliud namque insufficiente ei non conferatur, sed jam collatum supponitur. Addit tamen Gonz. *loc. cit.* ex dispositione *cir. c. 17.* Trid. posse Ordinarium privare istiusmodi plura beneficia habentem, citat pro hoc Nav. & Rot. *ubi antè.* & Gutier. *conf. 10. n. 1. & seq. Pur. decis. 230. l. 3.*

3. Nihilominus contrarium tenet Garc. *cit. c. 5. n. 301.* etiâ expressè, & in terminis loquens de beneficio secundo simplice insufficiente, nimirum: quod ad ejus obtentionem ipso iure vacet primum sufficiens; & quod plures S. Congreg. declarationes, quas citat *eodem c. 5. n. 84.* indistinctè asserant, per adeptam possessionem secundi vacare primum sufficiens rationem etiam dat hanc; quod, cum ex decreto Trid. habenti beneficium sufficiens non possit aliud conferri ad effectum retentionis amborum simul, appareat, secundum, etiam insufficientem, esse incompatibile cum primo sufficiente, & consequenter primum vacabit ipso iure: quæ tamen sequela non videtur legitima; etsi enim hinc rectè sequatur, quod etiam vi dicti decreti Trid. prius debeat dimittere, si velit retinere secundum; non tamen ex inde videtur sequi, quod illud primum vacet ipso iure vi ejusdem decreti, Quin & contra hoc, quod dictum à nobis supra ex Pirh. & Fagn. item paulò antè ex Castrop. quod retinere possit sufficiens ex post collatum cum insufficiente præhabito, subiungit Garc. *nu. 303.* idem dicendum, nimirum vacare etiam ipso iure primum insufficientem per obtentionem secundi sufficientis; sed quomodo ea cohererent cum iis, quæ ipse dixerat *nu. 262.* ubi: *certum est, posse quem licitè obtinere duo simplicia residentiam non requirentia, seu unum residen-*

riam requirens cum alio eam non requirente, quâdo alterum eorum non est sufficiens ad congruam sustentationem &c. debebat enim dixisse, quando neutrum per se est sufficiens, sed ambo simul sumpta tantum sunt sufficiens sustentatio; nisi per obtinere duo intelligere velit, quod habenti unum sive sufficiens sive insufficientem conferri possit licitè & validè aliud sufficiens, non tamen ad effectum retinendi ea simul.

Questio 92. An ergo valida sit talis collatio facta habenti jam sufficiens?

Respondeo affirmativè: Castrop. *cit. p. 3. s. 6. n. 10.* sic in terminis docet Garc. *loc. cit. n. 283.* quod habenti beneficium sufficiens rectè possit conferri aliud, illo primo prius non dimisso, quamvis per affectionem secundi vacare dicat ipso iure primum; pro quo citat expressam declarat. S. Congreg. quæ sic habet: *habenti beneficium sufficiens potest conferri aliud; sed habita possessione secundi beneficii sufficientis, vacat primum sufficiens.* Item alias binas nempe 3. & 4. quas recitat *n. 84.* & sic collatorem ordinarium conferentem ordinariâ auctoritate posse providere iam sufficienter beneficiato; pro quo citat *n. 285.* Lap. Dominic. Franc. *in c. is cui. Paris. conf. 40. n. 10. p. 4.* Caputaq. &c. similiter dicit *n. 286.* Patronum tam Ecclesiasticum, quam Laicum posse præferre habentem iam beneficium aliud sufficiens contra Pavin. *de off. & pot. capit. sed vac. q. 5. p. 12. nu. 3.* etsi secus esse dicat idem Garc. in conferente non nisi ex potestate delegatâ providendi, de quo procedit textus *cap. is cui.* utpote respectu cuius delegati sufficienter beneficiatus non dicitur persona idonea de iure ex *c. super inordinata. de præb. & sic ait n. 291.* Nuncium Hispaniarum, cui inter alia datur facultas beneficia 24. ducato rum personis idoneis providendi, non posse providere alicui habenti jam aliud beneficium sufficiens, citatque pro hoc Cuchum *in instrum. majorib. l. 3. tit. 5. n. 155.* addit tamen; quamvis Nuncius hoc curare non soleat iuxta dicta à se *p. 1. c. 5. nu. 289.* (quod tamen de legato id neget Garcias, displicet Castrop. *loc. cit.* affirmanti contrarium, eod quod habens sufficiens, incapax non est aliud recipiendi, si vult prius habitum dimittere; sicut habens curatum, aliud curatum recipere potest cum voluntate dimittendi primum, adeoque quisque habens potestatem providendi personas idoneas, statim providere poterit) è contra vicarium Episcopi habentem specialem facultatem conferendi, posse conferre omnibus, quibus potest conferre Episcopus, & sic habentibus jam beneficium, tradit *ibidem* Garc. pro quo citat Paris. *ubi supra n. 11.* Rebuff. *in pr. in forma Vicariatus. nu. 84.* Et licet in facultate ei concessâ dictum sit, quod conferret personis idoneis, hoc tamen solum intelligi de idoneis ratione ætatis, morum &c. pro quo citat Rebuff. *ubi ante n. 87.* Strozium. *de vicar. Episcopi. l. 2. q. 100. & 101. nu. 1.* non obstante rextu *c. is cui.* eod quod is rextus tantum procedat de delegato Papa, & in habente potestatem delegatam auctoritate Apostolica; non verò in delegato Ordinarium, pro quo *n. 294.* citat Paris. *conf. 40. n. 14.* Lap. &c. De cetero, dum habens sufficiens vult provideri de alio sufficere cum retentione prioris, non solum non delegatum, sed nec Ordinarium id ei conferre posse; quia non licet Ordinarium conferre aliud sufficiens habenti jam aliud sufficiens, & illud retinere volenti; & si tentet facere hanc collationem,

eam nullam fore, utpote factam inhabili & incapaci, tradit Castrop. loc. cit. n. 10.

Questio 93. An, si statuto aliquo speciali (idem est de testatoris voluntate) cautum est, ut beneficium aliquod simplex cum alio quovis obtineri nequeat, etsi neutrum aliis requirat residentiam, nec aliunde sint incompatibilia, ipso jure primum vacet per obtentionem secundi?

Responder affirmativè Azor. cit. c. 13. q. 8. (etsi addat, sic esse post Trid. & aliàs ante Trid. fecus fuisse, quia tunc data optio, ut uno sibi retento, alterum dimitteret) gl. 15. n. 130. expressè dicens vacare ipso jure in omnibus casibus, in quibus fundator ita disponit. Idem tradit Lott. l. 3. q. 23. n. 1. nempe licere cuivis fundatori statuere, etiam circa beneficia aliàs de jure nullatenus incompatibilia, ne fundatum à se beneficium conferatur habenti jam aliud; vel etiam ne habens beneficium à se fundatum assequi insuper possit aliud; inductà etiam ipso jure vacatione præhabiti, si fecus, & contra voluntatem suam fiat: & ait Lott. hanc fundatoris legem per Episcopum approbatam usque aded servandam esse, ut sit immutabilis.

Questio 94. An, dum habenti duo non sufficientia conferat in super alius non incompatible, vacent ipso jure illa duo præhabita?

Respondeo in sententia illorum, qui affirmant posse habenti insufficientia plura & plura concedi, usque ad congruam sustentationem, negativè: patet. quin & Parif. l. 3. q. 1. n. 129. ait, in eo, qui habet magnam multitudinem beneficiorum, per hoc non intrare vacationem ipso jure, de qua in c. de multa, de præb. & in extravag. execrabilis. de cetero in contrarium adducit Garc. p. 11. v. 5. n. 310. Responsionem S. Congregationis, ubi dicitur: si Ordinarius conferat tertium beneficium habenti jam duo beneficia simplicia insufficientia ad sustentationem, esse quidem validam collationem tertii beneficii; sed vacare illa duo prima, si illud tertium per se sit sufficientis; aliàs si hoc non sit sufficientis, provisum debere alterum ex iis dimittere: & si provisus habens illud beneficium tertium continet possessionem amorum præhabitorum, illa ambo vacent.

Questio 95. An si habenti jam duo, vel plura beneficia incompatible, ex dispensatione legitima conferatur tertium incompatible, vacent ei ipso omnia illa priora?

Respondent affirmativè Azor. cit. c. 13. q. 10. Garc. cit. c. 5. n. 169. Pirh. tit. de præb. nu. 172. juxta clem. si plures, de præb. ubi dicitur: si plures obtinens dignitates aliam dignitatem aut beneficium, curam animarum habens acceperit, dispensatione super hoc legitime non obtentâ, ejus possessione adeptâ pacificè dignitates, quas prius habebat, ipso jure vacare censemus. sicut, si dignitatem unicam obtinenti alia similis conferatur, ejus pacificè possessione habitâ, prima de jure vacaret. Et idem ait Azor. ibid. quod etiam per ademptionem quarti vacent omnia tria præhabita; eod quod citata clem. loquatur generatim si plures obtinens. Nec obstat, quod collatio tertii illius aut

quarti beneficii non valeat, seu nulla sit in eo casu (secus ac contingit, dum habenti duo compatible confertur tertium); hanc enim collationem valere, etsi duo prima beneficia tum vacent, asserit Azor. cit. q. 10. §. quares. ut Garc. & Pirh. loc. cit. n. 173. juxta c. Ordinarii, de off. jud. Ordinari. in 6. ubi dicitur, quod habenti plura incompatible etiam cum sufficiente dispensatione, non potest aliud tale conferri, nisi dispensatio etiam ad illud extendatur, vel nisi prius habita resignet, & alia collatio nullius est momenti, adeoque non videatur posse inducere vacationem præhabitorum: non obstante enim hac invaliditate collationis, adhuc per pacificam possessionem tertii aut quarti illius adeptam vacant priora, juxta c. eum qui, de præb. in 6. ubi dicitur: per ademptionem beneficii incompatibilis de facto (hoc est absque justo titulo) obtenti, ita vacare primum, sicut per ademptionem justam seu legitimam. Pirh. cit. n. 173. Garc. n. 171. dicens sic intelligi cit. clem. à gl. ibid. v. vacare, Cardinal. & c. item à Dominic. in c. Ordinarii. §. in conferendis. n. 5. & 7. Franc. nu. 2. Gamb. de off. leg. l. 5. tit. an legatus possit uni conferre plura. n. 150. Roffiniac. de benef. c. 5. n. 37. idque etiam secundum aliquos procedere, non adeptâ pacificè possessione tertii; dum per provisum steterit, quod minus eam adipisceretur, nisi ante renunciaverit possessioni tertii minus legitime facta; ne melioris conditionis sit, qui acceperat collationem tertii illicitam, quam quilibet tam. Contrarium tamen quodam hoc sustinente Garcia n. 173. cum cit. gl. v. vacare. & Bonifac. ibid. nu. 10. & 24. & Mascari. de præb. conclus. 18. nimirum, quod in eo, cui facta invalide collatio, seu habente titulum reprobata, vacatio inducatur per solam assecutionem possessionis de facto reipsâ; nec consideretur, eum potuisse illam assequi; verum, ut vides, Auctores hi loquentes juxta textum cit. clem. si plures. loqui videntur de præhabitis incompatible, & tertio accedente incompatible, incompatibilitate non ortâ merè ex sufficientiâ, sed aliunde; quia v. g. dignitates sunt & c. unde meritò manet in dubio, utrum ex dispensatione habens duo vel plura, ideo præcisè incompatible, quia singula vel unum illorum, aut aliqua sufficientia, ea amittat per assecutionem tertii vel quarti, etiam incompatible ratione sufficientiâ, vel aliunde.

Questio 96. Quid, si is, cui dispensativè concessum habere duo incompatible simul cum facultate alterum dimittendi, & loco illius dimissi aliud recipiendi, unum ex iis in favorem alicujus dimittat, reservatis sibi illius fructibus, vacent priora duo per assecutionem alterius?

Respondet negativè Azor. cit. q. 10. §. quærat ali. quis. eod quod, qui fructus beneficii habet vel retinet, non dicatur habere beneficium, ut Archid. & Gemin. in c. nemo, de elect. in 6. & fructus jurè non sint incompatibiles cum beneficio, ut AA. in c. super eo, de præb. in 6. Verum addit Azor aliis contrarium videri probabilius, eod quod, qui beneficium dimittit fructibus sibi reservatis, videatur non ex toto beneficium ipsum dimisisse, certè, si sermo est de incompatible ratione sufficientiâ, hæc posterior sententia est probabilior; quia ratione fructuum beneficium dicitur sufficientis, & tunc intentio dispensantis videtur fuisse, ne unâ cum tertio retinendo ambo priora, abundaret fructibus.

Quaestio 97. In genere (utpote quod pari modo concernit incompatibilia ratione sufficientia, ac incompatibilia aliunde, dum inducitur vacatio praehabiti ipso jure ob affectionem secundi, an, & qualiter ad hoc requiratur possessio secundi?

Respondeo primum: ad inducendam hanc vacationem non sufficit collatio valida necdum acceptata, nempe dum acceptare differt Collatarius, & sic per eum stat, quod minus acquirat jus perfectum in beneficio, & consequenter possessionem, *Garc. p. 11. c. 5. n. 101.*

2. Respondeo secundum: neque sufficit collatio acceptata. *Garc. n. 100.* sed requiritur insuper adeptio possessionis secundi, live requiritur obtentio beneficii secundi, non solum quoad titulum, sed etiam quoad possessionem. *c. de multa, c. licet Episcopus, de preb. in 6. extr. ay. execrabilis, Azor. p. 2. l. 7. c. 16. q. 9. Castrop. de defes. d. 6. p. 3. §. 6. nu. 20. Garc. cit. nu. 100.* citans *Parif. l. 3. q. 1. n. 129. Coraf. p. 1. c. 10. n. 4.* & alios plur. quod tamen limitatur ab his Auctoribus, citatisque ab illis cum communi: nisi per provifum fter, quod minus possessionem adipiscatur; ita ut, si acceptato beneficio nolis ejus possessionem accipere, cum possis, vacet praehabitu, non secus ac si possessionem actu accepiffes; cum fraus & dolus nemini favore debeat. *Castrop. loc. cit.* Hinc si provifus à Papa nolit Bullas expedire, ne ardeatur possessionem illius accipere, non impeditur per hoc praehabiti vacatio. *Garc. nu. 104. Castrop. cit. nu. 20.* Item si provifus per collusionem, confingendo litem procurer tales molestias judiciales vel extrajudiciales, quae possessionem pacificam impediunt. *Lott. l. 3. q. 23. n. 27.* quamvis hoc ipsum sublimiter *Garc. num. 102. Castrop. n. 20.* ita, ut non procedat, dum provifus nullam facit diligentiam pro capienda possessione secundi contra intrusum, qui de facto illud detinet, praefertim, si monitus non sit à Superiore, aut praefixus ei terminus ad faciendam diligentiam: quod tunc non tam per ipsum, quam per intrusum fter, quod minus obtineat possessionem: seu, ut *Castrop.* quod talis tunc non censetur morosus & culpabilis in possessione, sed ad summum in remotione impedimenti; citat pro hoc *Mohed. decis. 32. de preb. l. 3. p. 3. divers. Achill. decis. 358. Gonz. gl. 15. nu. 116.* Quinimò addit *Garc. n. 105.* id videri adhuc procedere, etiam si monitus facere diligentiam, & ad hoc ei praefixus terminus per Superiorem; eò quod non possit cogi agere. A qua tamen doctrina *Garcia* cavendum esse, ait *Lott. loc. cit. n. 30.* loquens de decreto de dimittendo priore; dum illud in concessione secundi additur, & in eo habentur haec verba: *vel per te steterit.* eò quod decretum ita conceptum virtualiter & expresse praefigat terminum, necdum ad exequendum, sed etiam ad faciendas diligentias & omnem conatum, ita ut nec allegare possit impedimentum ex intrusione alterius, nisi doceatur de diligentia pro eo detruendo; potest enim esse, quod illico, ut intrusus vocatus fuisset coram executore, vel sponte cessisset, vel per executorem decreta detrusio, eo de possessione deturbato: atque *Lott.* decisiones & auctoritates, quas adducit *Garc.* non facere ad rem, quia, ut patet ex earum lecturâ, procedunt de decreto de expediendis literis nova provisionis infra 6. menses, in quo non apponitur ista clausula: *vel per te steterit.* Quod si tamen beneficium impe-

tratum foret plenum, & provifus ab ejus constitutione vel attentatione abstinuisse bonâ fide; eò quod compertum fuisset, provisionem de jure non subsistere, & possessorem non posse de jure dimoveri suâ possessione, dictum decretum non afficere provifum respectu primi dimittendi, tradit *Lott. n. 33.*

3. Respondeo tertio: requiritur, ut beneficium secundum, obtentum sit pacificè, tam quoad titulum, quam ejus possessione. *Castrop. Azor. l. cit. Parif. cit. n. 129. Garc. n. 105.* citantes quamplurimos. tunc autem censetur quis quoad utrumque pacificè obtinere beneficium, si nullâ lite super jure seu titulum aut possessione molestatus tempore collationis aut possessionis acceptae vel immediatè post. *Castrop. n. 21.* vel, ut *Parif. n. 130.* citans pro hoc plures, tunc possessio erit pacifica, si eâ non deturbetur quis in continenti de facto & de jure medio litigio: vel ut *Garc. n. 105.* ea possessio de facto & de jure (prout requiritur) est pacifica, quae litigiosa non est, sed absque controversiâ & molestatione juris & facti judiciali, & extrajudiciali (cum ad hoc, ne videatur pacifica possessio, ut ait *Lott. l. 3. q. 23. nu. 25.* nullum sit discrimen inter molestias judiciales & extrajudiciales, ut in *Clem. gratia. de rescrip. Cardin. n. 8. Vitalin. n. 50.* nec distinguatur, num molestia sint de jure, vel de facto) dum statim ab obtentâ possessione, nulla intenditur provifio lis jure vel facto de secundo beneficio. uti haec omnia declarantur à *Rota in Toletan. Archidia. de Junio 1592.* quam *Garc.* recitat *nu. 105.* Verùm pro pleniore hujus tertiâ responsionis intelligentiâ sit

Quaestio 98. Num igitur ad hoc, ut vacet praehabitu beneficium per affectionem secundi, non sufficiat secundi possessio; dum non super hac; sed super ipso beneficio lis moveatur possessori; sive an per obtentionem & possessionem beneficii litigiosi inducatur vacatio praehabiti?

Respondeo negativè; seu talem possessionem de facto non sufficere, ne aliâ provifus, utpote incertus de secundo, in casu mali eventus litis careat utroque, sive cogatur novam litem incipere cum eo qui primum impetrasset, & in ejus possessionem se immittisset: ita praeter AA. immediatè antè citatos, & *Rot.* in dicta *Toletan.* sentit expresse *C. de Luca. de benef. d. 54. n. 5.* contra *Innoc. in c. constitutus. de appellat. & Rot. decis. 3. de causa possess. in antiq. aliâ. 36.* censentes; quod, ubi quis est in possessione beneficii, licet ei lis moveatur super beneficio, habere illum nihilominus possessionem pacificam, eò quod ad hanc sufficit, quod de facto possideat, licet ei super jure moveatur controversia; & contra *Quintinum in c. de multa. n. 73.* & *Tulch. conclus. 69. lit. B. n. 3.* apud *Garc.* tenentes expresse, etiam per solam acceptationem beneficii litigiosi scienter factam sine corporali receptione vacare primum.

Quaestio 99. An ergo etiam ad hoc, ut per affectionem secundi vacet primum, requiratur, ut utrumque, hoc est, tam praehabitu seu primum, quam secundum obtineatur pacificè, tam quoad titulum, quam quoad possessionem?

Respondeo negativè: nam licet praehabitu sit litigiosum, multò magis vacabit per affectionem

tionem secundi pacificè obtenti. *Less. de justitiâ. l. 2. c. 34. n. 141. Garc. loc. cit. n. 107. citans Innoc. in c. in nostra. de rescrip. Navar. conf. 14. n. 1. de prob. Rebuff. in pr. tit. de tacitâ renunc. & expressam declarat. S. Congreg. ad c. 17. sess. 24. Trid. quòd si tamen obtento titulo unius beneficii absque illius possessione obtineat quis secundum litigiosum, & priusquam efficiatur hujus secundi possessor pacificus, accipiat possessionem pacificam istius prioris, non propterea vacabit illud secundum litigiosum; cum id nullibi in jure statutum sit. *Less. loc. cit. citans Nav. conf. 31. l. 3. de prob. Garc. n. 108. dicens id sibi placere, & videri certum. Pirh. tit. de prob. n. 155.**

Quæstio 100. An, si tempore accepta possessionis vel immediatè post, seu in continenti, & in limine legitime possessionis non molestis super possessione vel titulo, eo ipso censearis obtinuisse beneficium & possessionem in ordine ad hoc, ut ab eo momento vacet præhabitu beneficium; an verò expectari debeat tempus aliud, & quantum illud liberum à litigio & molestatione?

Respondeo: non censeri in ordine ad dictam vacationem primi beneficii mox inducendam pacificè obtentum secundum, quòd immediatè post non reddatur litigiosa & turbida collatio vel possessio; sed expectandum tempus aliquod. *Lott. l. 3. q. 23. n. 19. cum communi, idque, ne, si superveniat lis aliqua, unde possessio possit videri minus pacifica, & indicare periculum destitutionis utriusque beneficii, & consequentis necessitatis mendicandi in opprobrium ordinis clericalis. Lott. loc. cit. Porro ad minimū requiruntur & sufficiunt duo menses ad hoc, ita ut, si intra 2. menses ab accepta possessione molestia seu lis mora fuit, dicatur adhuc in continenti & in limine suo turbari possessio, & per consequens impediri præhabiti vacatio; si verò absque litigio effluerint dicti menses, pacifica censetur possessio, & mox ab eorum lapsu induci vacatio. *Castrop. cit. §. 6. n. 21. Garc. n. 113. citans Lap. in c. commissaria. de elect. in 6. Quintadv. l. 4. n. 8. Hieron. Gabriel. l. 1. c. 193. nu. 7. & Rot. in Toletan. Archidiacon. quam recitat nu. 106. in qua dicitur duos illos menses in benigna interpretatione dari ad dimittendum incompatible, & per lapsum eorum non vacare primum incompatible, si interea supervenisset molestia de secundo: contra Bonifac. in clem. si plures. de prob. n. 63. Mascard. & alios tenentes, quòd quàm diu durat annus, censetur possessio in suo limine; ac ita, ubi quæstio vel controversia mota est infra annum, non censetur possessio pacifica, & sic non vacent priora beneficia: verum hoc minus rectè; deberent enim alios Ordinarii collatores expectare per annum integrum, ut prius beneficium vacans providerent; quod contra stylum & praxin receptum esse dicit *Castrop. cit. n. 21. solet etiam in provisionibus Apostolicis, dum Papa dispensare non vult ad retinenda præhabita, apponi decretum de dimittendo primo infra 2. menses, alias utrumque beneficium vacet, quod decretum inficit titulum & possessionem elapsis istis 2. mensibus. Tond. in qq. benef. p. 2. c. 5. §. 6. n. 23. tradit etiam idem Tond. p. 3. c. 85. n. 8. in Gallia præhabitu incompatible non vacare, nisi post annum adeptæ possessionis pacificæ.***

2. Porro tradit *Garc. n. 114. quòd si lis aut molestia intra illos duos menses nulla supervenerit, censeri vacasse primum, non à puncto temporis, quo hi menses elapsi, sed à principio captæ possessionis. Idem videtur tenere *Castrop. n. 21. in fine. contra Rebuff. & Gabriel. tenentes, re ipsa non dari vacationem ante lapsum istorum duorum mensium, etiam si in eis lis non sit mora, atque ita ait *Garc. nu. 116. collationem & provisionem de eo beneficio præhabito à principio captæ possessionis secundi esse bonam, etsi post 2. menses controversia moveretur de secundo, salvo tamen remedio & beneficio capitis: si beneficia. de prob. in 6. verum quid de hac doctrina *Garcia sentiat C. Luca vide apud eundem de benef. d. 54. n. 5. ubi etiam occasione hujus doctrinæ ait *Garciam esse elaboratum collectorem, sed non magnum doctorem.*****

Quæstio 101. An, ut possessio pacifica secundi beneficii inducat privationem primi, debeat esse fructifera?

Respondeo affirmative: sive id necessario requiri, ut habeat quis possessionem pacificam non solum beneficii seu tituli & exercitii curæ, vel officii annexi beneficio; sed etiam honorum & fructuum beneficii, seu inde queat percipere fructus, aut saltem majorem illorum partem, ita ut, si saltem majorem eorum partem habere nequeat, quia fortè fructus hi applicentur alteri ex privilegio, vel statuto, vel consuetudine, vel alia de causâ pertineant ad alterum, eo tempore, quo hoc contingit, non vacet primum. *Azor. p. 2. l. 7. c. 16. q. 9. (qui etiam hoc intendit, etiam si Papa his verbis & expressâ conditione, ut primum vacet possessione secundi apprehensâ, conferat) *Castrop. loc. cit. n. 22. Garc. cit. c. 5. n. 123. citans Hojed, c. 13. n. 48. & 80. Coraf. de beneficiis. p. 1. c. 10. n. 8. & c. juxta expressum textum cap. si tibi concessio. de prob. in 6. & ibi AA. communiter: etsi de cetero stallum in choro, vocem in capitulo habeat; hæc enim non computantur in fructibus ad hunc effectum; cum ex his nemo sustentari valeat, ut inquit *Rota in una Placentina portionis. ult. Maji. 1591. quàm diu enim quis non est in possessione percipiendi fructus, & illi ei non obveniunt, aut quo minus ei obveniant, non stet penes ipsum, non censetur beneficium plenè obtinere. *Castrop. loc. cit. Neque contrarium ex eo inferri debet, quòd pacifica possessio beneficii seu tituli, & liberum curæ exercitium ei annexum, etiam si non percipiuntur fructus, sufficiat ad hoc, ut provisus teneatur intra annum promoveri ad Sacerdotium, & quò minus currat illi hoc tempus; sic enim positivè & specialiter disponitur c. commissaria. & c. licet Canon. de elect. in 6. uti & de hoc est declar. *S. Congreg. sic habens: licet reservati sint fructus in favorem alterius; tamen, non reservati à administratione, nec domo abbatiæ, reservatio non tollit curam; unde tenetur promoveri & curam exercere. *Garc. n. 126. & 127. Hinc, si alicubi (quia fortè non receptum ibi *Trid. & Bulla Pii V. 106. de applicandis fructibus) fructus omnis, vel major eorum pars pro primo vel secundo anno debetur fabricæ, vel alteri loco pio applicentur, intra illum annum vel biennium non vacat primum per obtentionem, & de cetero pacificam possessionem secundi. *Garc. n. 144. ubi etiam expressè loquitur in casu, ubi etiam media pars fructuum primi anni cedit fabricæ, vel aliis pijs********

uibus,

uisibus, dicto decreto Trid. & Bulla Pii V. permitte-
tente talem consuetudinem. Castrop. *loc. cit.* ubi
etiam ait, idem videri sibi dicendum, si fructus
mensa Capitulari applicentur dividendi inter se-
niores; quia semper verum est, beneficium in-
terea temporis infructiferum esse titolato seu do-
mino ejus: de quo tamen postremo vide *quest.*
post hanc tertiam: sic si fructus secundi beneficii
omnes, vel major eorum pars est reservata alteri,
etiam ad vitam, durante vita reservarii: non va-
cabit primum, ac proinde nec illud dimittere tenet
provisus de illo secundo, Ita contra Garc. n. 135.
docentem, id solum procedere, ubi una cum fru-
ctibus ad vitam reservatis, reservata quoque esset
tota administratio bonorum Ecclesiae seu beneficii
istius secundi: & ita *cit.* textum *c. si tibi concessio*.
intelligendum esse; quando fructus hi ad certum
tantum tempus reservantur, aut quando benefi-
cium secundum est de vento, seu nondum habet
fructus, etsi eos succedente vacatione alterius
seu praehabitati sit habiturum. Pro quo etiam n. 136.
recitat decis. aliquam Rotae: tanquam probabilius
tener Castrop. *loc. cit.* n. 23. hanc motus ratio-
ne; quod si ideo non vacet primum, sed retineri
potest interea, quo fructus secundi reservantur
alteri ad tempus, ne pro illo tempore provisos de
secundo cogatur mendicare. Multo efficacius
procedit haec ratio, si fructus pro tota vita alterius
sint reservati. Hinc jam infertur: quod, si feratur
sententia excommunicationis in omnem Clericum
habentem duo beneficia in eodem oppido, ea sen-
tentia non perstringat Clericum, qui secundi be-
neficii fructus percipere nequit; quia alteri de-
bentur ad tempus. Azor. *loc. cit.* Infertur hinc etiam,
quod si interea, quo alius est in perceptione fru-
ctuum secundi beneficii, non vacet prius, possit
provisus etiam post adeptam possessionem secun-
di illud dimittere, & primum retinere, sicut id
poterat ante possessionem illius captam; cum ut
Gl. *in cit. c. si tibi concessio*; non videatur adhuc
plene adeptus secundum beneficium Garc. *loc. cit.*
n. 129. & n. 131. citans pro hoc Abb. Cardin. Re-
buff. &c. contra Jo. And. Dominic. Franc. Boni-
fac. in *Clem. Si plures. de prob. tenentes*, quod sta-
tim ab adepta possessione aliam pacificam in veritate
vacet prius, etsi ob non perceptionem fructuum
secundi suspendatur illius vacationis effectus, &
ideo in textu *c. si tibi concessio*, non dici, quod non
vacet, sed quod non debet reputari vacare.

*Questio 102. An igitur etiam non vacet
prius beneficium, dum solutio fructuum
secundi beneficii primo anno, vel primis duobus
annis ex eo provenientium differtur
post mortem beneficiati, ut inde solvantur
ejus debita vel funerals, vel obviantur
ejus heredibus, prout in Ecclesiis aliquibus
privilegio, statuto vel consuetudine indu-
ctum est?*

Respondeo: non impediri per hoc vacationem,
quia in eo casu fructus sunt beneficiati, ei de-
bentur, illi aut ejus heredibus aliquando appli-
candi, juxta illud: Quod differtur, non aufertur,
Castrop. l. c. n. 23. Garc. l. c. n. 137. qui pro hoc
recitat decis. Rotae in *Salmant. dimidia portionis*,
11. Decemb. 1585. in qua dicitur, per assecutionem
Canonici vacare dimidiam portionem, &

illud procedere, etiam si fructuum solutio diffe-
ratur post mortem, non obstante *c. si tibi concessio*,
occasione cuius, seu ex hoc incidente,

*Questio 103. Num igitur hodie adhuc va-
leat, & talis consuetudo seu statutum non
repugnet decret. Trid. sess. 24. c. 14. & Bul-
lae Pij V.*

Respondet pluribus adductis tum S. Cong-
reg. declarationibus, tum Rotae decisio-
nibus Garcias à n. 138. non repugnare. Declara-
tio prima sic habet: *Censuit S. Congregatio, quod
nec decreto Concilii sess. 24. c. 14. nec Bulla Pii V. super
hac eadem reddit à comprehendantur statuta Ecclesiarum,
deserviendo per annum, vel aliquod tempus, Et nihil per-
cipiendo interim de massa grossa, etiamsi peracto integro
dicto servitio, vel post obitum heredibus debeat; cum
sit potius differre, quam auferre, &c. & in una Medio-
lanensi, sic censuit: Si in aliqua Ecclesia sit consuetudo,
ut duobus primis annis, quibus quis fuerit Canonicus, fru-
ctus Canoniciatus sint heredum antecessoris, iste casus non
comprehenditur decreto c. 14. sess. 24. nec Bulla Pij V.*
Sic refert Guttier. *qq. Canon. l. 1. c. 29. n. 30* (quem
sequuntur Suar. *de relig. to. 2. tr. 4. l. 4. c. 20. n. 9.*
Vega *in sum. p. 1. c. 36. casu 19.* Rodriq. *in sum. to. 1.*
c. 33. n. 1. apud Garc. *loc. cit. n. 139.* Wamel. *conf.*
213. apud eundem Garc. n. 143.) fuisse declara-
tum per eandem S. Congreg. dictum decretum &
Bullam Pij V. quae in Bullatio est 106. minime esse
contraria constitutionibus Ecclesiae Civitatis,
ex quibus fructus primi anni aufertur primis
residentibus, & inter antiquos distribuuntur, re-
servantur tamen totidem eis post mortem eorum
pro solutione debitorum & funeralium. Decisio
verò Rotae in *Oriolensi fructuum*. 26. Novemb. 1593.
quam recitat Garc. n. 140. sic habet: *Censuerunt
Domini quantum ad fructus primi anni post obitum be-
neficiati, eos deberi ejus heredibus praesupposita consu-
tudine, quod beneficiati primo anno non percipiant fructus
beneficiorum, sed eorum solutio differatur post eorum
obitum; quam consuetudinem dicunt esse notoriam, &
qua ideo videtur inducitur, ut provideri possit de his, qua
ad sepulturam sunt necessaria, qua plerumque ob ino-
piam defuncti negligantur cum magno ordinis Ecclesiasti-
ci dedecore. Abb. in c. cum officii. n. 5. Covar. *lib. n. 9.*
de testamentis. Frideric. de Sens. conf. 245. n. 1. Lamb.
de jurep. l. 3. a. 8. q. 2. n. 1. Paris. *conf. 33. n. 4.* &
sic fuit decisum in *Burgensi fructuum* 13. Junij 1590.
Nec obstat constitutio Pij V. & Trid. sess. 24. c. 14. quia
loquuntur de ea consuetudine, in qua fructus applican-
tur mensa Episcopi vel Capitulari, ut in communes usus
cedant, seu inter Canonicos dividantur, quibus casibus
adeest praesumptio Simoniae, ut per Lambert. *supra n. 5.*
Secus verò, ubi fructus reservantur heredibus ex causa
non solutionis fructuum primi anni, qua consuetudo
nullam habet juris resistentiam, imò potius assensum
quam dispositio fructuum ad alium spectantium; & ita
declaratum fuit per S. Congregationem dict. c. 14. &
constitutionem Pij V. non habere locum, quando fructus
primi anni reservantur heredibus post obitum beneficiati.
Neque hic locum habet constitutio Julij III. quia non ver-
samur in fructibus non exactis, sed ut dictum, in fructi-
bus, quorum solutio dilata est post obitum beneficiati.
Haec verba sunt dictae decisionis Rotae. Nec obstat,
ut ait Garc. *nu. 143.* quod Rota aliam senserit con-
trarium, ut in decis. in *causa Zamorensi dimidia an-*
*nata**

naras. Martij 1586. ubi etiam inter cetera, ut recitat Garc. n. 141. quæ consuetudo hæreditibus defuncti suffragari non potest, quandoquidem ex Pii V. constitutione super revocatione privilegiorum & statutorum, quod fructus primi anni &c. omnis consuetudo etiam immemorialis sublata existit, sive pro solvendis oneribus Ecclesiarum, vel Prælatorum delictis, sive pro supportandis eorum oneribus, sive etiam aliis majoribus, maximis & urgentissimis causis inducta atque probata fuerit, ex præfata constitutionis verbis clarè patet, in hac specie locum sibi vendicare eam, ac etiam omnia, quæ in contrarium pro hæreditibus asseruntur, non ob stare, &c. Et in alia Leodiensi Canoniarum. 9. Decemb. 1589. quam recitat Garc. nu. 142. in qua inter cetera dicitur: impedimentum perceptionis fructuum ex asserita consuetudine Ecclesie Leodiensis assignare, ut prætenditur, pro primo anno fructus hæreditibus Canonici defuncti, & pro aliis tribus annis sequentibus fabricæ ipsius Ecclesie, de facili potuisset removeri stante constitutione Pii V. qua præsumitur usu recepta, quamdiu contrarium non probatur: & revocat huiusmodi privilegia, statuta & consuetudines immemorales quoad fructus applicatos hæreditibus absolute; quod verò ad applicatos fabricæ vel sacristiæ, vel alterius loci pii usus, ultra tempus sex mensium pro dimidia, quod ita beneficiatus semper habeat dimidiam, &c. Hac inquam non ob stare ait Garc. eò quòd Rota mutaverit sententiam prout constat ex prioribus ejus decisionibus, utpote recentioribus, ex sententia S. Congregationis. Idem dicendum videtur, non esse contra decreta Trid. & constitut. Pii V. adeoque per illa eas non abrogari constitutiones vel consuetudines aliquarum Ecclesiarum, ut earum beneficiatis nullos subducant fructus, quamdiu non sunt promoti ad Subdiaconatum vel Diaconatum, vel presbyterium, sed eas esse rationabiles ait Garc. n. 167. recitans quoque pro hoc num. 168. expressam S. Congregationis declarationem.

Quæstio 104. An ergo etiam, dum dicti fructus primi anni non percipiuntur, sed applicantur mensæ Episcopi, seu mensæ Capitulari, dividendi inter antiquiores, absque eo, quòd referantur aut refundantur beneficiatio post ejus obitum, interea non vacet præhabitu beneficii?

Respondet Castrop. l. c. n. 22. non vacare interea præhabitu inhærendo communi rationi; quòd nimirum secundum interea est infructiferum Domino suo. E contra verò respondet Garc. à n. 147. ante Trid. quidem & memoratam Pii V. constitutionem habuisse locum cit. c. si tibi concessio; teu non vacasse interea præhabitu; eò quòd tolerabantur, & videbantur tolerari posse talia statuta saltem consuetudine ab immemoriali tempore observata; maxime si in specie confirmata à Pontifice (quamvis Concilium Senonense, quod est s. tom. Concilior. c. 2. damnabilem judicet huiusmodi consuetudinem, & veram corruptelam, & notorium abusum) stante tamen decret. Trid. & illâ Bullâ Pii V. quæ venit in executionem & declarationem dicti decreti, utpote quibus revocantur prædicta statuta & consuetudines etiam immemorales, ut Guttier. supr. à nu. 39. Suar. loc. cit. à n. 6. Rodriq. Vega. ll. cit. Cenedo. collectan. 16. ad decretales. n. 1. & Rota in causa illa Leodiensi supr. à. Etiam si juramento, confirmatione apostolica, aut alio quovis præsidio munita (per quæ verba

tollitur confirmatio apostolica. etiam ex certâ scientia, ut Gl. in Extrav. Suscepti. de Elect. Joann. 22.) non habere locum cit. c. si tibi concessio, sed vacare nihilominus præhabitu; cum cessent jam dicta statuta, & consuetudines, vi quarum aliàs impediatur perceptio illa fructuum. Quod ipsum videtur Garc. fundare in eo, quòd cessante & abrogatâ tali consuetudine per dictum decretum Trid. jam, quò minus percipiuntur illi fructus, videatur stare penes provisum; dum diligentiam non adhibet in remotione impedimenti perceptionis fructuum, obtendendo nimirum decretum illud Trid. & Bullam Pii V.

2. Quòd si verò adhuc hodieum in aliquibus Ecclesiis dictum decretum, & Bulla Pii V. recepta non sunt, habebit adhuc locum in dicto casu; nimirum non perceptionis fructuum primi anni dividendorum inter antiquiores, aut deputatorum mensæ Episcopali, cit. c. si tibi concessio, & non vacabit præhabitu beneficii: dum enim servantur dictæ consuetudines, sive ex servantur de jure, hoc est, licite, sive de facto, hoc est, illicite, obtinens secundum beneficii caret fructibus, & sic pro tempore hujus carentiæ non vacat præhabitu. Garc. n. 165. Porro pro eo, quòd dictæ Ecclesie non obligentur dimittere tales consuetudines suas & statuta propter non receptionem dicti decreti Trid. & Bullæ Pii V. facit regula, quòd lex, etiam Canonica non recepta non obliget; quamvis primi non recipientes peccarint eam non recipiendo, ut docent Navar. in Man. c. 23. n. 41. Covar. l. 2. vari. resol. c. 16. n. 6. Mandos. ad reg. 23. Cancell. q. 1. à n. 4. Menoch. de præsumpt. l. 3. præsumpt. 2. n. 1. Guttier. qq. Canon. l. 1. c. 8. à n. 2. Paris. de resign. l. 11. q. 9. n. 26. Valen. Tom. 2. in 1. 2. d. 7. q. 5. Sanchi. de matrim. l. 3. d. 18. n. 1. Sylv. Armill. Rodriq. & alii plurimi, quos citat Garc. l. c. n. 150. Procedatque hoc ipsum, etiam si lex contineat decretum irritans. Garc. n. 152. Riccius conf. 13. n. 27. vol. 2. qui dicit esse communem. Put. decis. 1. l. 1. &c. Item, etiam si deroget consuetudini, Garc. nu. 153. citans Bottæ. de Synodo. p. 3. a. 2. n. 64. Roch. in c. fur. de consuet. scilicet. 7. n. 15. Duenn. reg. 144. limit. 2. &c. Item etiam si non sit recepta per ignorantiam. Garc. n. 154. citans Navar. conf. 1. de constit. q. 6. à n. 25. Rodriq. in sum. to. 1. c. 195. n. 10. &c. Tunc autem dicatur lex non recepta, quando à principio per majorem partem communiter non servatur, Principe sciente & tolerante; vel quando eo ignorante per decennium negligitur, & non admittitur. Garc. n. 155. citans Put. Nav. Covar. Guttier. Rodriq. ubi ante. Quin & subdit Garc. n. 156. probabile quoque esse, non requiri decennium, sed sufficere actus contrarios, etiam principe ignorante; & ita videri servari in praxi, eò quòd videatur solum attendi non usus per actus contrarios, citat pro hoc Nav. conf. 44. n. 7. Bottæ. l. c. n. 63. Felin. &c. contra Suar. tr. 4. de relig. l. 4. c. 22. n. 5. Nec ob stare in præfata materia, ait Garc. n. 158. quòd Tridentinum in regno aliquo, vel etiam in aliquo Concilio Provinciali sit receptum per Episcopos & Procuratores Ecclesiarum; eò quòd receptio illa sit in genere & verbalis, cui non receptio in specie & in re derogat juxta regulam: *Generi per speciem derogatur. in 6. & quia voluntas magis factis, quam verbis declaratur.* Tiraquel. de retratiu. convent. in sine. tit. n. 75. Et in proposito receptio non receptio majoris partis populi seu communitatis

tatis factio ipso & praxi videatur attendi: pro quo citat Azor l. 10. c. 11. q. 6. contra Valent. quin & addit Garc. n. 159. necesse non esse, ut generaliter & à majore parte Ecclesiarum unius provincie non esset receptum dictum decretum Trident. eò quoddam Capitulum unum in proposito non consideretur ut persona particularis, sed ut universitas; cum non agatur de acquirendo ipsi Capitulo ut Capitulo, & ut privata persona, sed omnibus & contra omnes de Capitulo, ac in publico & in universum promiscue.

3. In contrarium verò facit, quòd cum Concilium ibi rejiciat & aboleat hujusmodi constitutiones & consuetudines ut pravas & scandalosas, non videtur excusare non receptio; illa enim regula, quòd lex non recepta non obliget, non videatur procedere, quando lex, quæ semper loquitur, aliquid prohibet tanquam aliàs malum seu scandalosum, & quando derogat consuetudini non simpliciter, sed tantummodo illam ut iniquam & irrationabilem; eò quòd tunc esset ratio illius regulæ; nimirum quòd lex censetur lata non nisi sub conditione, si recipiatur. Item pro hoc facit, quòd consuetudo habeat majorem vim, quam non receptio; & tamen consuetudo etiam immemorialis non valet, & non excusat in eo casu, dum ex se iniqua & scandalosa est. Ita ferè Garc. à n. 161. qui etiam n. 164. pro hac parte clarissimam recitat declarat. S. Congreg. directam cuidam Episcopo quæ sic habet: In illa Cathedrali ante Concilium à tempore, cujus initii memoria non exstat, conditum esse, & adhuc post Concilium observari statutum, nuper declaratum est ad S. Congregationem Cardinalium Tridentini Interpretum; ut videlicet Canonici, alique beneficiarii, qui indies recipiuntur, prioribus decem mensibus exigentiam distributionum partem percipiant, reliquumque Canonici & beneficiarii antiquiores inter se partiantur, & in usus suos, & utilitatem convertant. Itaque illustrissimi Patres Amplitudini Tuæ serid injungunt, ut hujusmodi constitutionem tanquam pravam ac scandalosam rejiciat, atque aboleat, neque ullâ ratione servari permittat, & contra facientes penis contra Simoniacos SS. Canonibus & variis summorum Pontificum constitutionibus propositis coercet, quemadmodum providè cavetur decreto Trid. c. 14. sess. 24. &c. quam declarationem, ait ibidem Garc. se postea intellexisse confirmatam à Clem. VIII. Et quidquid sit de hoc, indubitato hodie per Bullam Innocentii XII. quæ incipit Ecclesia Catholica, & per quam dictum decretum Tridentini, & Bulla Pii V. eidem verbotenus inserta innovantur ac roborantur, istiusmodi consuetudines & constitutiones penitus tanquam irrationabiles & scandalosæ eliduntur ac eradicantur.

Questio 105. Si solum de facto, & non de jure obtineas & possideas aliàs pacificè secundum beneficium, eò quòd ob impedimentum collatio & possessio sit nulla, an vacet præhabitu beneficium?

Respondeo: Si scienter accipias secundi possessionem, eo ipso vacare præhabitu in penam delicti commissi, ne ob injustam possessionem melioris conditionis sis, quam ob legitimam & justam. Castrop. loc. cit. n. 24. Garc. l. c. n. 173. cum Gl. in Clem. si plures. de præb. Lott. l. 3. q. 23. n. 41. hanc etiam addens rationem, quòd possessio injustè & perperam capta habetur pro bona in

odium capientis: Requiritur autem ad inducendam hanc vacationem, ut possessionem reipsa accipias, nec sufficit illam posse accipere, quia hæc pena ob intentionem imponitur. Castrop. loc. cit. Azor. p. 2. l. 7. c. 16. q. 9. in fine. Sic qui secundum obtinet per vim vel injustè, amittit ipso jure primum. Idem est de eo, qui beneficium, ad quod jus habet, per vim aut propriâ auctoritate occupat. Pirh. ad tit. de præb. n. 155. juxta expressum textum c. cum, qui. de præb. in 6. Etsi enim ille textus loquatur de beneficio curato injustè occupato, comprehendit tamen etiam quæcumque alia beneficia, etiam simplicia ex verbis ibidem prope finem adductis: aut quæcumque alia beneficia occupare non ventur: factis constat. Secus est, si inscienter possideas de facto tantum; extra enim casum illum scientiæ nullitatis tituli, quæ propriè generat intrusionem, requiritur ad dictam vacationem inducendam, ut secundum possideatur pacificè non solum de facto, sed etiam de jure. Pirh. l. c. n. 155. Sic etiam affectus incompatibiè excusatur à dimissione primi, si ignorat factum possessionis adeptæ per Procuratorem; cum alia sit Vicariatus Procuratoris, alia Domini; & ita Domino non nocet, nisi postquam Dominus fuerit certioratus. Lott. loc. cit. nu. 46.

Questio 106. An, & qualiter beneficium pacificè & fructiferè possessum debeat esse perpetuum, ut inducat vacationem præhabitu?

Respondeo: Requiritur, ut utrumque beneficium sit collatum in perpetuum, sive in titulum, sive in commendam. Pirh. l. c. n. 158. citans Abb. in c. de multa. de præb. nu. 22. hinc per accptionem Vicariatus Episcopi non perdit quis beneficium præhabitu, etiam, dum illud dignitas est, vel curatum; quia Vicariatus Episcopalis non est dignitas perpetua, sed ad nutum Episcopi aufertibilis. Pirh. ibid. ex Abb. loc. cit. nu. 23. Garc. p. 11. c. 5. n. 181. dicens officia & dignitates, quæ conferuntur ad certum tempus, non inducunt incompatibilitatem. Hinc e contra beneficia manutia, seu ad nutum amovibilia; quia saltem aptitudine sunt perpetua, & possunt esse perpetua, cum dantur in titulum, inducunt talem incompatibilitatem. Garc. l. c. pro utroque citans fuisam Rotæ decisionem in Seguntina Thesauraria. 29. April. 1596.

Questio 107. Qui impetrat beneficium vacans per affectationem alterius incompatibilis, quid & qualiter justificare debeat?

1. **R**espondeo primò: Præter incompatibilitatem ante omnia plenè & conclusenter probare tenetur factum ipsum affectationis, ita ut non sufficiant testes de fama; vel alia semiplena probatio. Lott. l. 3. q. 23. nu. 18. citans decis. Rotæ 16. de præb. in novis.

2. Respondeo secundò: Sed neque juvant probationes nudam affectationem concludentes sine perceptione fructuum; cum tunc nihil aliud proponatur nisi incompatibilitas, quæ non advertitur simpliciter affectationi secundi, sed tantum retentioni primi; ita ut, nisi concludatur ad perceptionem fructuum, provisus de secundo non teneatur dimittere primum: Et quidem neque illico, sed post duos menses, qui dantur ad dimittendum. Lott. loc. cit. n. 17. & 18.

*Questio 108 An incompatibilitas impediat
carentiam secundæ gratiæ?*

Respondeo negativè: cum enim incompatibilitas, ut dictum jam immediate ante ex Lott. non opponatur afsecutioni secundi, sed tantum retentioni præhabiti, non potest impedire provisionem secundi, seu secundæ gratiæ; & hinc incompatibilitas non est exceptio apta ad retardandam executionem literarum secundæ provisionis. Card. de Luca. de benef. d. 55. n. 20. & d. 59. n. 2.

PARAGRAPHVS II.

De incompatilibus ratione
residentiæ, curæ, existentiæ sub
eodem texto, vel quia dignitates
aut Personatus sunt, & hinc
ortâ præhabitorum, aut de
novo obtentorum
vacatione.

*Questio 109. An, & qualiter incompatibilitas
constituatur ex onere residentiæ?*

1. Respondeo primò: duo beneficia simplicia (præcindendo etiam à sufficientia) etiam dum neutrum est Canonicatus, aut portio in cathedrali vel collegiata, sunt incompatibilia, seu simul teneri non possunt, dum ambo requirunt residentiam personalem incompatibilem. Garc. p. 11. c. 5. n. 261. citans Coraf. p. 1. c. 5. n. 2. Hojed. p. 1. c. 17. n. 30. Zerol. p. 1. v. beneficium. §. 7. & p. 2. v. incompatibilitas. §. 2. qui hoc ipsum rectè deducit ex verbis istis Trid. sess. 24. c. 17. dummodo utrumque personalem residentiam non requirat. Gonz. gl. 15. a. n. 16. Lott. l. 3. q. 23. n. 10. & 12. proceditque id ipsum, sive de jure, sive ex consuetudine, sive ex fundatione hæc residentia requiritur. Gonz. loc. cit. n. 19. nihil enim est, quò minus etiam in his omnino simpl. cibus ut-
cunque aliàs ex generali consuetudine ab onere residentii liberis. Lott. loc. cit. n. 11. citans Cardin. in c. fin. de Cleric. non resid. n. 16. Imol. n. 8. Alex. de Navo. n. 10. Rebuff. in prax. tit. de dispers. super resid. n. 8. (ratione cujus generalis consuetudinis etiam in dubio omnia simplicia seclusis canonicatibus & portionibus consistentibus in Cathedralibus vel Collegiatis, quæ hodie dum ex decreto Trid. sess. 24. c. 12. requirunt residentiam. Gonz. gl. 15. n. 18. præsumuntur libera à personali residentia. Gonz. gl. 15. n. 26. citans Imol. in c. fin. de cleric. non resid. n. 9. Felin. in c. dilectus. 2. de rescrip. n. 1. Rebuff. ubi ante n. 8.) valeat hæc residentia præcisè jur. aliquo speciali induci. Lott. loc. cit. n. 12. qui etiam n. 14. ex incidente subiungit: per hoc, quòd quis residere juravit, dum beneficium talem residentiam non exigit, residentiam non induci, & talem ad residendum non teneri; eò quòd juramentum semper reguletur à naturâ actus, super quo interponitur.

2. Respondeo secundò: constituatur hæc incompatibilitas ex residentia continua præcisè, non autem ex causativa: Tond. in qq. benef. p. 3. c. 185. n. 7. Gonz. loc. cit. n. 20. citans pio hoc n. 22. Navar. cons. 4. n. 1. de clericis non resident. Anchar. cons. 17. n. 2. P. Leuren, Fort. Benef. Tom. III.

& 3. Imol. Butrio, & c. inc. fin. de Cleric. non resid. item Rotam in Callagur. beneficium, 15. Octob. 1577. in qua etiam Responsum ad Trid. sess. 7. c. 4. illud loqui de incompatilibus ratione tituli, non verò de incompatilibus respectu fructuum. Dicitur autem illa residentia præcisè, seu præcisè requisita, quæ est respectu tituli, & simpliciter obligatoria, seu sub amissione & privatione tituli & simpliciter obligatoria, seu sub amissione & privatione tituli: causativa, quæ non est simpliciter obligatoria, sed respectu fructuum tantum, ita ut licet ob non residentiam privetur beneficiatus fructibus, titulo tamen ipso beneficii privari non possit. Gonz. n. 21. ex Imol. Butr. Abb. in c. fin. de cleric. non resid. Unde etiam vides, quid dicendum ad hoc, quòd quaerit Azor. p. 2. l. 6. c. 13. q. 5. an beneficium simplex, cujus omnes redditus annui consistunt in quotidianis distributionibus, censeatur jure incompatible cum quovis alio, assiduam beneficiati residentiam requirente: ad quòd quidem ipse Respondet affirmativè, eò quòd, cum distributiones non debeantur jure nisi iis, qui præsentibus divinis officiis interfunt, beneficium consistens in solis quotidianis distributionibus assiduam beneficiati præsentiam postulet. Veruntamen, cum ex illo necdum inferri videatur, requiri residentiam præcisam, sed causativam solum, ita ut, si velit fructus percipere inde, debeat residere: non apparet, qualiter incompatible sit, seu retineri non possit, quantum est ex hoc, cum alio requirente residentiam præcisam; nisi fortè dicatur, vel ex hoc ipso, quòd omnes fructus constituti sunt in quotidianis distributionibus, saltem argui, requiri & residentiam præcisam, etsi non integri annuata ut si quis, etsi paratus sit careere omnibus fructibus, titulum tamen retinere nequeat.

Questio 110. Num igitur hæc simplicia residentiam exposulantia ita sint incompatibilia, ut obtento secundo vacet ipso jure præhabitu, seu primò?

1. Respondeo primò: vi juris communis hæc beneficia non vacasse ipso jure ante Trid. Azor. loc. cit. q. 2. Castrop. loc. cit. n. 2. nam primò ante Concil. Lateran. sub Alexan. III. vi nimirum c. referente, & c. præterea. de præb. obtinens duas dignitates vel duo curata (adeoque idem à fortiori de simplicibus non jam ratione curæ, sed etiam abque ea residentiam exigentibus, & exinde incompatible dicendum) neutrum ipso jure amittebat, sed debebat unum ex illis, relicta illi optione, quòd malebat, dimittere. Secundò tempore Concil. Lateran. sub Alexand. IV. vi cap. quia nonnulli. de cleric. non resid. non relinquebatur jam amplius ista libertas dimittendi alterutrum, neque tamen etiam ullum amittebat ipso jure; sed obtinens secundum incompatible, hoc ipso secundo veniebat privandus per sententiam. Tertio c. de multa. de præb. & extrav. execrabilis. Joannis XXII. sermo solum est de dignitatibus, personatibus, officiis curam animarum habentibus, & non de simplicibus purè ratione residentia incompatible. Castrop. Azor. l. cit.

2. Respondeo secundò: Post Trid. per obtentionem pacificam secundi beneficii residentiam præcisam requirentis ipso jure vacat quodcumque beneficium præhabitu similem residentiam requirentis; eò quòd Trid. sess. 7. c. 4. loquatur generaliter

E

sua